

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Felelős: Dr. Mar...
Kedd, július 19.
1938-5698. Tamuz 20.
XXI. évf. 159. szám.

Taxa postala...
10. Telefon: 13-60. Előfizetői árak:
Havonta 110, negyedévre 330, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kín-
földre: Havonta 2, negyedévre
6, félévre 12, egészévre 20 lej.
Hirdetések díjazása szerint.
„UJ KELET” a transilvani
borsai zsidóság egyetlen na-
p. Cikkeink utányomását os-
torrás megjelenésével engedjük.

Meghalt Mária királyné

Hétfőn, az esti órákban döbbenetes hír futott az országon keresztül. A nagy városok-
ban és a falvakban, a romániai hegyeken s völgyeken, az ország legelidugottabb sarkában,
mindenütt, ahol e hazának fiai élnek, megremegtek a szívek: Mária királyné, az ország
jóságos anyja, nincs többé az élők sorában.
Gyász és fájdalom lett urrá a lelkeken, amikor a királyi család minisztere közö-
lette a szomorú hírt: „Öfelsége, Mária királyné 1938 július 18-án este 17 óra 38 perckor
megszűnt élni”. A felséges beteg ágya mellett voltak Öfelsége, a király, Öfelsége Erzsébet
hercegnő, Mihály vajda, Miron Cristea patriárka-minisztereink, Störmer professzor,
Hotolomei, Lascar és Ilescu doktorok.
Öfelsége Mária királyné, akitnek élete oly
annyira összeroppant Románia történetével és akinek oly aktív szerepe volt Nagy-Románia
megteremtésében, akinek minden gondolata és minden érzése egybeforrott az ország örö-
mével és bajával, Nagy-Britannia és Írország hercegnője volt, leánya az edinburgi herceg
nek, unokahuga Victoria angol királynőnek és EL. Miklós orosz cárnak.
Ferdinánd Hohenzollern herceggel 1892. decemberében kötött házasságot, 1914-ben lé-
pett Ferdinánd király odalán az ország trónjára. Házasságából öt gyermek született:
II. Károly király, Erzsébet hercegnő, Mária Jugoszláv királyné, Miklós herceg és Beana,
Habsburg Antal főherceg felesége.

MÁRIA KIRÁLYNÉ LEGUTOLSÓ CLUJI LÁTOGATÁSA

Mária királyné kiváló uralkodói erényekkel volt megáldva. Résztvett az ország életé-
nek minden megnyilatkozásában. A világháborúban a legtragikusabb küzdelme mellett és
mint önkéntes betegápolónő nemcsak lelki vigaszt nyújtott a katonáknak, hanem kivette
részét a tényleges betegápolás nehéz és büföldöző munkájából is.
Nyugateurópai műveltségű, rendkívül széles látókörű egyéniség volt Mária királyné, a-
kinek irodalmi műveltsége úgy az ország határain belül, mint azokon kívül a legnagyobb
elismerésre talált. Ebben a tekintetben teljes en hasonlított I. Károly király feleségéhez:
Carmen Sylvához, aki szintén kiváló költő és író volt.
Akkor kezdett írni, amikor királyné lett. Legendákat és meséket írt, majd a román
tájak csodálatos leírásait, emlékiratokat a koronás asszonyokról, azután sorban jelentek
meg a könyvei: Hátán Mánola, Egy szív története. Hazám, Gondolatok és képek a nagy
háborúból címen, végül gyermekmeséi.
Mária királyné 1875. október 29-én született. Hatvanhárom éves korában ragadta el
a halál. Ravatalánál egy egész ország gyászol, neve és alakja legendává magasztosul a
román történelemben.
Mária királyné halála a külföldön, különösképpen a Romániával szövetséges államok-
ban, így Párizsban és Londonban, nagy részvétet váltott ki. A román királyi udvarhoz,
amelyet a haláleset mélységes gyászba borított, százával érkeznek a részvétlávratok.
A román királyi udvaron kívül gyász érte az angol királyi családot, valamint a
Jugoszláv királyi udvart is.
Mária királyné temetéséről még nem történt részletes intézkedés. A halálhír vétele
után a kormány elrendelte az ország színházak és látványosságai helyek előadásainak fel-
függesztését. A kávéházakban és éttermekben zenetiltalom lépett életbe.

Angol befolyás Európa délkeletjén

Az európai politika fontosabb szinterein pillanatnyilag nem észlelhető semmiféle különösebb feszültség, még a csehszlovák krízisben sem, amely egy hónap óta nyugtalanította az európai politikát. Németország bizonyára megpróbálta volna a szudetanémet kérdésben aktíve beleszólni, ha nem teszi mérlegre azt az erőviszonyt, amely még mindig bizonytalan a javára, de kétségtelenül alól marad, ha néhány hónapig vár, amikor befejeződtek azok a fegyverkezések, amelyeket a franciák terveztek és amiket Anglia is hatalmas tempóban követ Hoare Belisha irányítása mellett.

Nagy-Britannia energikus intése a csehszlovák kérdésben és azok a tárgyalások, amelyeket a béke szellemében folytatott Itáliával az újabb világesemények során, kétségtelenül fokozta befolyását és presztizsét. Nencsak a fegyverkezés adott a brit politikának erősebb súlyt, más körülmények is hozzájárultak tekintélyének emeléséhez. Amikor Anglia két évvel ezelőtt elhatározta, hogy súlyos pénzügyi körülmények között is visszaállítja régi katonai erejét, számos olyan államtól, melynek bizalma a brit politikával szemben a keletafrikai konfliktus kapcsán megrendült, hajlamosnak mutatkozott ezt a katonai megerősítést diszkontálni és szívesen helyezte érdekeit a londoni kormány ellenőrzése alá.

Chamberlain ujabban ki akarja aknázni gazdasági területen ezt a tekintély-gyarpodást és ez az oka, hogy ujabban Európa keleti és délkeleti országaiban erős gazdasági beavatkozással próbálja ellensúlyozni a német ugnevezett „Drang nach Osten” igyekezetét.

Chamberlain ugyan nyíltan nem ismer-
te be, hogy a brit kormány a Közép- és
Délkelet-Európában mik a céljai, de erre
pozitív és negatív jelek vannak, amelyek
kétségtelenül bizonyítják, hogy az angol
kormány az elmúlt két hónapban a közép-
európai és Balkán államokkal szemben a
gazdasági és erkölcsi politika szisztemati-
kus támogatását indította be. Pozitív je-
lei az angol kormány ilyen természetű
törekvéseinek a Törökországnak folyósi-
tott kölcsön, amely kapcsolatban van a
török fegyverkezéssel. Tudjuk, továbbá
Tatarescu londoni látogatásából, hogy
Románia és Nagy-Britannia szorosabb
gazdasági és pénzügyi együttműködést
indított meg. Nemsokára román kereske-
delmi delegáció indul Londonba, hogy en-
nek az együttműködésnek a részleteit meg
tanácskozza. Londonban nagy érdeklődés-
sel viseltetnek egy Görögországnak adan-
dó gazdasági segély iránt és ugyanez fog
megtörténni Magyarországgal és Lengyel-
országgal.

Negatív oldalai ennek az akciónak, amit
a német sajtó annyira támadóan kihang-
súlyoz, hogy a kis államoknak ez a támo-
gatása nem egyéb, minthogy Anglia újja
akarja élesíteni a nyugati nagyhatalmak

Tamuz 20

Vannak szerencsés korszakok, amikor ve-
zerek születnek a világra. Dyenkor a szenvedő
és reménytelen tömegek egyetlen emberbe
vetítik ki a maguk homályos vágyait, for-
málisan álmait és tétovázó szabadságtöré-
véseit.

Ilyen vezér volt Herzl Tivadar, akiben po-
litikai eszeledetté érett a zsidó nép hosszú
messianisztikus álma, amely oly régi volt,
mint maga a gálut.

Ha most, 34 esztendővel a halála után, ke-
ressük legendássá vált életének és csodálatos
tisztánlátásának titkát, ott találjuk meg e
rendkívüli élet megértésének kulcsát, hogy
Herzl egyénisége elszakadt a mától, időt-
lenné vált és határozott céltudatosságával
évtizedekre megelőzte korát, s az egymásra
következő nemzedékeknek szabta meg az útját.

„Hiába vagyunk hűséges, sőt sokhelyen
tulzott patrióták, mégis idegeneknek
kiáltanak ki hazánkban, ahol évszázadok
óta élünk. Hogy ki az idegen az ország-
ban, azt a többség dönti el. Ez hatalmi
kérdés. A világ jelenlegi állapotában pe-
dig még beláthatatlan ideig a hatalom a
jog előtt fog masirozni”.

Negyvenkét évvel ezelőtt írta le ezeket a
sorokat Herzl Tivadar Judenstaat című köny-
vében, amelynek megjelenése határkövet je-
lent a zsidó nép történetében. És ma, tamuz
huszadikán, halálának harmincnyedik év-
fordulóján, az evian konferencia idején,
sokkal aktuálisabbak ezek a sorok, mint
valaha.

„A zsidókérdés se nem szociális, se nem
vallási kérdés, hiába öltözik hol ebbe, hol
abba a mezbe, hanem nemzeti kérdés és
megoldani csak akkor lehet, ha világ-
kérdéssé tesszük és a népek tanácsa haj-
lékot, országot jelöl ki a zsidó nép szá-
mára”.

Ezt is 42 esztendővel ezelőtt írta Herzl
Tivadar. És mi minden történt 42 esztendő
óta. Világháború, népek önréndelkezési joga,
humanizmus, demokrácia, orosz forradalom
és harmadik birodalom. És ennek az egész
nagy kaszarádásnak, ami ma urrá lett az euró-
pai terekben, egyik vezetője volt az, amit az
évtizedekben előre gondolkozó Herzl Tivadar
féltéveszázaddal ezelőtt hirdett meg: az evian
konferencia, amely hajlékot keres azoknak a
zsidó tömegeknek, akiket a hazájukban ide-
geneknek tekintenek.

Herzl Tivadar halálának ezidei évforduló-
jához Palesztinában bombák robbanása szol-
gáltatja a zenét. A zsidó ország születésének
szomorú és keserves vajudási fájdalma a sok
véres áldozat. De ma sincsen más megoldás,
mint a herzl mondat:

„Nincs más mentés és nincs más kiút,
mint visszatérni saját népiünkhez és át-
telepedni saját országunkba”.

Olyan időben mondotta ezeket a szavakat
Herzl Tivadar, amikor rajta kívül az európai
zsidóság csaknem valamennyi vezető egyé-
nisége azt hitte, hogy az itt-ott felbukkanó
antiszemitizmus muló epizód csupán s a ha-
ladás meghozza az új európai szellemet,
amelyben nincsen többé zsidókérdés.

Herzl Tivadar előrelátta az európai zsidó-
ság tragikus katalizmusát, csak azt nem
látta előre, hogy a zsidó népek nagy töb-
sége olyan vakon és süketen fog elmen-
ni saját sorsának intési mellett. Ómaga már
ötven esztendővel ezelőtt otthagya Bécsben
az állami szolgálatot, a bírói pályát, mert

nem tudta elviselni, hogy az állami appará-
tusban kevesebb értéknek tartják, mint
zsidót. Am a bécsi zsidóságnak jókora hánya-
da a legutolsó napokig talán nem is tudott
Herzl Tivadarról és nem sok közösséget tar-
tott Herzl gondolatával: a politikai cionizmus-
sal. Szilárdnak és megingathatatlanul hitte
a bécsi zsidóság ötven esztendővel ezelőtt
Herzl figyelemztetési után is a maga er-
kölcsei-anagyi pozícióját és most szívesen me-
tené meg a bécsi pokolból akárcsak a pusztá

életét is.
A zsidóság jórésze, különösen a tétet-
sebb rétegekre, jól illik az a mondas, mit
valaha a Bourbonokra alkalmaztak: „A Bour-
bonok semintsem tanultak, s mindent el-
felejtettek”.

Bizony a zsidók is mindent elfelejtettek és
semintsem tanultak. Herzl halálának év-
fordulója a kegyeletes megemlékezésen túl,
arra is szolgáljon, hogy emlékezzenek egy
kicsit azok is, akik olyan könnyen felejtettek.

befolyását a Duna mentén. Ez semmiképpen sem eshetik jól Németországnak, amelynek minden aspirációja az volt, hogy irányítsa a Duna partjain lakó népek sorsát.

Hogy Angolország stabilizálni akarja ezt a helyzetet, az mindenki előtt kétségtelen. A napokban miniszterekből álló külön bizottság alakult, amelynek egyetlen célja, hogy kivizsgálja, miképpen lehet irányítani angol részről az említett államok kereskedelmét és pedig lehetőleg olyan módon, hogy ezzel bekerüljenek az angol érdekszférába. A londoni City, melynek pénzére és kereskedelmi készségére a kormány nagy szüksége van, szívesen csatlakozott Chamberlainnak ehhez az akciójához, azzal indokolva, hogy a kereskedelemnek is elsődrendű érdeke a politikailag nyugodt országok pénzzel való ellátása.

Sokan azt hihetik, hogy ez a politika egyben jelenti az angol kormányt az azt a szándékát, hogy Közép- és Kelet-Európában, valamint a Balkánon megszerezze a politikai hegemoniát. Ez nem felel meg a tényeknek. Epoly kevésbé, mint az az állítás, mintha a brit kereskedelem bele akarna avatkozni a német gazdasági rendszer új orientációjába, amely a dunai államokat már azelőtt nézte ki az érvényesülés színteréül. Mindaddig, amíg Németország normális gazdasági viszonyokat tart fenn az említett államokkal, Angliának soha nem lesz ellene kifogása. Kifogást Anglia csak az ellen emel, ha Németország gazdasági hatalmát ki akarná használni a kis közepurópai és balkáni országokban, politikai terveinek előkészítésére és lehetővé tételére. A brit kormány és vele együtt az angol kereskedelmi és pénzügyi körök — amelyek elsősorban érdekeiket védik Közép- és Délkelet-Európában — azon igyekeznek, hogy paralizálják a német expanzív törekvéseket.

Közép- és Délkelet-Európában való politikájukkal az angolok nem szentimentalizálnak. Az angoloknak keserű tapasztalatuk van azokkal a pénzügyi manipulációkkal, amiket az utóbbi években a német kormány csinál a kliring bevezetésével. Egészen más a kis közepurópai államok pénzügyi politikája. Ezek egyfelől nincsenek olyan nagy pénzzavarban, mint Németország, másrészt Anglia pénzügyi ellenőrzése is sokkal hatékonyabb náluk, mint Németországban. Az angol iparos és bankár tehát nyugodtabban bízhatja pénzét ezekben az országokban a hitelezőkre. Ez az oka, hogy a londoni City világságilag lelkesen fogadta az angol kormányt az azt a tervét, hogy támogatni akarja a közepurópai és balkán államokat.

Hogy Angolország mennyire nem akarja a német gazdasági életet megfojtani, ahogy azt a birodalmi lapok írják, bizonyítja a tény, hogy az angol kormány szabadon versenyez exportjával és tőkájével a Duna-menti államokban, másfelől Németországnak bizonyos előnyöket ad az export számára, ha az a brit kolóniák felé irányul. Anglia nem akarja Németország gazdasági életének összeomlását, annál kevésbé, mert nagyobb gazdasági krízis arányát és zavart okozhatna a birodalomban, amely könnyen kihat az egész európai civilizációra. Azonfelül a londoni kormány több tagja azon dolgozik még, hogy véglegesen kiegyezzen Németországgal.

Chamberlainnak más politikája is van a Duna-mentén. Arra törekszik ez a politika, hogy a szabad kereskedelem gyakorlata lassanként visszatérjen, ami végeredményben nemcsak a gazdasági és financiai együttműködést hozná, hanem a politikai kiegyenlítődést is egész Európában. Amire soha olyan nagy szükség nem volt, mint a mi időnkben.

Fáradt, kimerült: Lemosás, boregatás: Valódi Dianával!

— Franciaország lakosságának hat százaléka idegen. Párizsból jelentik: Az Excelsior szerint a Franciaországban élő idegenek száma 1914 óta 80 százalékkal emelkedett és ma az országban tartózkodó 2,564.000 idegen a lakosságának több mint hat százalékát teszi ki. A lap megállapítja, hogy az európai államok politikai emigránsainak több mint fele Franciaországban él.

A föld gyorsaságának harmadrészét érte el világ körüli útján Hughes

Tünetes módon, háprázatos sikerek jelzik a híres repülő eddigi pályafutását

Newyork, július 19. Hughes páratlan lelkesedéssel fogadták. A százazatokra menő tömeg, amely Floyd-bennett repülőterén Newyork mellett Hughes várta, egyszóval örömrivalgásba tört ki, mikor a világot járt repülőgép, lassu köröket írva le, leszállt ugyan arra a helyre, ahonnan alig négy nap előtt felrepült. Motoroképpáros rendőrk harsogó kiáltásai közepette száguldtak a leszállás színhelyére és kellő távolságban tartották a minden oldalról előretörő emberhullámot. Mielőtt a repülő kiszállt, La Guardia őrnagy, Newyork polgármestere és Grower Wallen, az 1939-i newyorki világkiállítás rendezőbizottságának elnöke beállt a repülőgépbe.

A repülőgépnek azután nagynehezen sikerült a repülő felesége és családtagjai részére utat törnie a géphez. A tömeg közben szüntelenül viharosan kifejezést adott lelkesedésének, amelyet az eső sem tudott lehűteni.

Hughesnek, aki személyesen vezette a repülőgépet és utolsóként szállt ki a gépből, óriási virágkosarakat és csokrokat nyújtottak át. Hughes nagyon fáradtnak látszott. Elhanyagolt külseje és olajpecsétes, gyűrött flanelruhája ékes szülő tanúsága volt ama kijelentésének, hogy világ-körüli útja alatt alig négy órát pihent. A gép valamennyi utasa mohón nyult a feléjük nyújtott cigaretták felé, mert repülés közben nem dohányozhattak.

Hughes kijelentette, hogy Fairbanks után 14.000 láb magasságban repült és mind ő, mind utatársai oxigén be-
lélegzéssel segítettek magukon a légnyomás okozta légzési nehézségeken.

Hughes megérkezését, amelynek híre futótüzeként terjedt el Newyorkban, mindenütt öröm rivalgással fogadták. A gyárak és kikötőkben horgonyzó hajók megszóltatták kiáltóikat.

A repülő pénteken diadalmesen Brodwayt át a város házára mentek, ahol La Guardia a tanács élén hivatalosan üdvözli őket.

A föld gyorsaságának harmadrészével!

A „Newyork World Fair“ (1939. évi Newyorki Világkiállítás) közepurópai idő szerint hétfőn hajnali 0 óra 20 perckor indult Floyd-bennettből s a három és fél nap alatt 22.944 kilométert tett meg.

A három és fél napból le kell számítani azt az időt, amelyet a pilóták a közbeeső leszállásokkal töltöttek, úgy hogy a 22.944 kilométeres utat végeredményben 2 nap 23 óra és 11 perc alatt tették meg. Ez óránkénti átlagban 320 kilométeres sebességgel felel meg.

Tekintettel arra, hogy 24 óra alatt fordul meg a Föld, el lehet mondani, hogy Howard Hughes a Föld forgási sebességének harmadrészével repült.

Newyorkból végeláthatatlan sorokban jöttek az automobílok Floyd-bennettbe s mozogni sem lehetett a repülőter környékén.

Hughes, mielőtt Newyorkba indult a repülőteréről, kijelentette:

— Sohasem éreztük magunkat veszedelemben. Konzerveken éltünk. Akármilyen megerőltető is volt az út, nem vagyok túlságosan fáradt.

Thurlow navigátor ezt mondotta: — Fáradt vagyok, de el vagyok ragadtatva utunktól. — Sok dolgunk volt, de nem éltünk vissza túlságosan erőnkkel. Igazi kikapcsolás volt.

Az Associated Press jelentése szerint Hughes világkörüli repülőútján az amerikai légihaderő rendkívül érzékeny magasságmérőt használta, amelyet ő próbált ki első ízben, hosszabb repülésen.

Hughes, a modern meselovag A newyorki világkiállítás repülőgépe minden eddigi repülő teljesítményt magamögött hagyott. A „Lockheed“ két motoros, 120 lóerős, a modern repülés és tech-

nika minden vívmányával el volt látva. De, talán az egész gyönyörűen megépített gépezetnél is érdekesebb a gép vezetője: a 30 éves Howard Hughes.

Már 13 éves korában feltaláló

Hughes 1903-ban született, multimilliomos szülők gyermeke. A szülők a kis gyermek minden kivánságát teljesítették és a kisfiu a technika iránt érdeklődött. 13 éves korában már feltaláló volt. Hughes az apja birtokán rádió leadó és felvevő állomást épített, amelynek csodájára jártak egész Amerikából. 15 éves korában a sebesség izgatta. Olyan motorcsónakot készített, amellyel megnyerte a floridai bajnokságot. Édesapja halála után a film felé fordult a figyelmé és 100 millió dollárral a zsebében beállított Hollywoodba.

— Azért jöttem, hogy filmeket csináljak — mondotta Hughes, amikor belépett nagybátyja irodájába, aki akkor az egyik legnagyobb filmvállalat igazgatója volt.

— Filmet nem csinálnak, hanem készítenek — mondotta az igazgató mosolyogva.

— Engem nem érdekel, akár csinálják, akár készítenek. Elég az hozzá, hogy megvan a szükséges pénzem és tudom, hogy mit akarok. Kell nekem egy stúdió, nyersanyagok, gépek, sztárok és... a többi már rám tartozik.

A „többi“ a „Pokol angyalai“, a „Halállelő“ stb. jelentették. Elbírók filmek. Producer lett, miután senki nem kötött filmre annyit, mint ő. Ami ideje a munkán felül még megmaradt, azt a levegőnek és a repülőgépeknek szentelte.

Természetesen a film világában is fel-
tűntést kellett ez a magas, szélesvállú, jó-
képű, fiatal ember. A hollywoodi filmsztá-
rok mind vetélkedtek érte, de ő ezeket a
kínzókat, mind mesterségesen kitenyészített
szépségek tekintette, amelyek csak ar-
ról voltak, hogy dekorálják az ő gyártmá-

napon azonban feltűnt Hol-
lywood egy sovány, halvány arcú lány,
akinek az etlen szépsége az állandó lázban
tartott. Kissé félték, kissé vad-
ul néztek rá. Katherine Hepburnnek hívták.

„March ur 4 leánya“ című filmben utá-
nozzhatatlan produkciót nyújtott. Nem ér-
dekelte, csak a művészet és első akar-
lenni az első között.

Házassággal végző

Hughes, a nők bálványja, érdeklődő
kezdett írta és halálosan beleszerete
Hepburn kevés érdeklődést mutatott irá-
ta. Mivel azonban egy fiatal amerikai
számára semmi sem lehetetlen, minden-
elkötvetett, hogy meghódítsa szerelme szí-
vét.

Bezárkózott egy titokzatos hangárba és
repülőgépet készített. Meghódította a eget
— és meghódította Katherine szívét is —
mondotta Howard Hughes. És 1935 szeptem-
berében megdöntötte a Los Angeles —
Newyork közötti táv világrekordját
óránként 527 kilométer sebességgel.

A technika ismét hatalmába kerítette
Motorokat gyártott, automobílt, motoros
csónakot készített. És titokban élete nagy
vágyát készítette elő: a világkörüli repü-
lést.

Már megnyerte Katherine Hepburn bi-
zalmát. Lehet, hogy a szerelmét is, mert
a színésznő azt ajánlotta, hogy induljanak
el együtt a világkörüli útra. Hughes azon-
ban ezt visszautasította. Csak annyit fogad-
ott el, hogy megkeresztelje a gépet, meg-
töltse zsebeit cigarettával és engedje
hogy Katherine felkapcsolja nyakára
általa ajándékozott talizmánt...

Egész Amerika tudja, hogy a világkörüli
útnak házasság a vége.

Jeruzsálem ostromállapotban

— Az Új Kelet kiküldött munkatársától —

Jeruzsálem, július közepén. Ostromállapot.
A palesztinai kormány ezt találta a leghatékonyabb eszköznek a terrorcselekmények elhárítására. Azaz, hogy este héttől vagy jobb esetben kilenctől lakásaikba zárja az embereket azzal az egyszerű okoskodással, hogy aki otthon csücsül, az ugyanabban az időben terrorcselekedeteket nem tud elkövetni. Az is egy módja a türelmes rendcsinálási politikának, hogy kollektív büntetéseket rónak ki falvakra, melyeknek közelében terrorcselekményeket követtek el, hadi fűszere meg a falvak árthatlan lakosságát, amit szíriai terroristák művelnek. Végtelen türelem lakozik az angol politikusokban. Főlényen eleganciával és tempóssággal tudnak játszani országok és világrészek népeivel.

A hatóságok tehát ostromállapotot parancsolnak a zsidó fővárosra. Este hétkor zsufozt az ucca. Sietnek az emberek hazafelé, hönk alatt a bevásárolt vacsora. Senki sem ajándékozza a vacsora idejét a kormányt. Mindenki otthon étkezik, a kávéházi és vendéglő ipar bánatára. Két hete tart ez. Mozi hangverseny, színház, kávéház, minden a világon színtelen. És ezt csinálja Jeruzsálem lakossága időről időre, már két és fél esztendeje. Az arab felkelés első évében, a sztrájk ideje alatt nem kevesebb, mint hét hónapig keresztül tartott az „ocar“, a tilalom.

Jeruzsálem egyébként is csöndes. Előkelő hangulatu város, pontos ellentétje az élénk, éjszakai, fiatal Tel-Avivnak. Négyezer év korkülönbség van a két város között. De a falakon belül, ostromállapot ideje alatt az a hasonlíthatatlan palesztinai hangulat ömlik el az embereken, mint mindenütt ebben az országban. Tudja az Isten, mint szabadul fel a zsidó kedély és zsidó lélek, még ostromállapotban is, még bombarobbanások zajában is, ebben a vajudó, jobbaváró országban? A lakásaikba zárt jeruzsálemi zsidók rádióznak, pafefonra táncolnak, kártyáznak és jóízűen falatoznak az ostromállapot alatt. Széles, szép erkélyekről szivják a jeruzsálemi hegyek pompás, száraz, üdítő levegőjét, ami valóságos megváltás a nappali hőstől kimerült ember számára. Az erkélyekről keresztül figyel a város uccáit, ahol nyári egyenruhás rendőrök és katonák vigyáznak, nehogy ember is az uccára tegye a lábát. Elgondolkoztató, hogy ebben a városban mégis, minden terrorizmus és a felosztási problémák tekintetében uralkodó tel-

jes bizonytalanság (Jeruzsálem hovatartozása a legfogasabb problémája az u. n. felosztási bizottságnak) ellenére, a legtöbbet épitenek, a legkevésbé politikálnak és a legnyugalmasabban alszanak az emberek. Talán a sokezereseg hegyek, a szent romok, a város minden kődarabjáról leáradó zsidó történelem hangulata teszi ezt?

Sokat beszélnek arról, hogy most már zsidók is fegyverhez nyúlnak és a terrora terrorral felelnek. A lapok hasábjain élénk vita folyik, hogy mennyire árt ez az országépítés munkájának. De miatt a vita folyik és még talán valóban akad egy-két öncélú zsidó fiú, aki bombákat dob arab autóbuszokra, előtűnik játszódk le egy kép, ami megírásra váró váncokzik. Reggel félnyolc óra van. Szobánál nagy erkélye a hegyre kuszó Ben Jehuda nagy portosulási féle. Aztán eloszlik a tömeg és látóhatóvá válik az érdeklődés tárgya. Kis arab legényke aki számárára megakodva, gyümölcsöt szállít. Rehavia felé halad, biztosan olyan zsidó házakhoz, ahol veszik az olcsóbb arab gyümölcsöt, nem hajlandók arabellenes bojkottra, mert az kis anyagi áldozattal jár. Mi történt az arab gyümölcsárral? Kilyukadt a kosara és a nyíláson keresztül nagy halom gyümölcs gurult ki az aszfaltra. Most látjuk, hogy négy-öt zsidó tevékenykedik az uccasarkon: szedik össze a barackot a kis arab legénynek. Az egyik üzletből fiatalember jön elő, nagy papircsomót tart a kezében. Betömik a kosáron támadt lyukat. Szép lassan összeszedik a barackot és a legényke számára lassan megtűdi felfelé. Az öt percig tartó jelenet után szétoszlik a kíváncsiságos tömeg. Az arab gyerek barackját megemelték. Csak az a kérdés marad hátra: vajjon az óvárosban, ha az arabok közé tévedne ma egy hasonló zsidó gyümölcsárus legényke élve térne-e vissza?

Igy válaszol Izrael a támadásra és ezek után nem fogjuk elhinni, hogy a zsidók terrorral válaszolnak a terrorra. Akad néhány zsidó terrorista is, holott ez a nép semmi egyenlő a vérengzők bandájával. Ez a nép a dolgos és békére vágyó. De nekünk ne mondja azt senki hogy nem félünk össze az arabokkal. Kérdezzék meg az arab gyümölcsárust, akinek a barackját zsidók szedték össze a Ben Jehuda uccán, ostromállapotban lévőben.

Barzilay István

A KON

A világ zs...

nemze

Koppenhág...

ligák nemzeti

tartotta meg

sát. A kongre

fogadott el, a

szívettségét, b

zi értekezletet

megoldására.

a lengyel nép

egyoldalunak

az emigráció l

gol liga mód

be, amely kor

nyoz elő. Vég

reműködéséve

amelyet azutá

hangulag elő

hangzik:

A népszöve

vetségének h

behatóan fogl

sekkal, meg

sekkal, amely

szágaiban van

resszus tisztá

re téves azok

nak a keresre

kon elfoglalt

lék arányával

vésbé van

egy nemzeti

bizonyos orszá

nyitására —

ben túlnépe

gyobb százalé

annak elősegí

fenntarthatasá

jogegyenlőségi

nyelvi különbs

Mindezekre

szus felhívja

déltalannul ne

kezeletet hívjo

és megoldás

lekkkel:

1. Hívják m

kormányokat,

am együttműk

a Jewish Age

nak általános

szólóját;

2. A konfe

népessédt ors

ség, hogy terit

nagyyobb lakos

pesek; másfel

segítség pales

épitésére és f

dorlásuknak é

mozdításra oby

gyobb lakosá

Alta

Evian, juliu

pesti „Ujság“

ba kiküldött t

neküldtgyi ko

megintertpellát

nályiségeit, ar

kösen lord W

nyilatkozata k

ettelt arra, ho

magatartásár

ének is ilyen

nyilatkozath

mondható kije

pacsnán. A ny

meljük ki:

Myron C. T

delegátusa é

őke, a követk

— A magam

egelégedéssel

racia eredmén

A népszövetségi ligák államközi konferencia összehívását követelik a zsidókérdés megoldására

A világ zsidóságát a Jewish Agency képviselné ezen a konferencián, amely a palesztinai zsidó nemzeti otthon építésének előmozdítását és más országokban való zsidó telepítés ügyét mozditaná elő

Lord Winterton meglepő nyilatkozata az eviani konferenciáról és a palesztinai zsidó bevándorlásról

Koppenhága, július 18. A népszövetségi ligák nemzetközi szövetsége a napokban tartotta meg huszonkettedik kongresszusát. A kongresszus egyhangú határozatot fogadott el, amelyben felszólítja a Népszövetséget, hogy haladéktalanul államközi értekezletet hívjon össze a zsidókérdés megoldására. A javaslat tulajdonképpen a lengyel népszövetségi ligától indult ki, amelynek előterjesztését azonban igen egyoldalúnak találták, amennyiben csak az emigráció kérdésére szorítkozott. Az angol liga módosított javaslatot terjesztett be, amely konstruktívabb megoldást irányoz elő. Végül a zsidó delegátusok közreműködésével olyan formulát találtak, amelyet azután az egész kongresszus egyhangulag elfogadott. A határozat így hangzik:

A népszövetségi ligák nemzetközi szövetségének huszonkettedik kongresszusa behatóan foglalkozott azokkal a szenvedésekkel, megaláztatásokkal és fenyegetésekkel, amelyeknek Európa bizonyos országaiban vannak kitéve a zsidók. A kongresszus tisztában van azzal, hogy mennyire téves azoknak érvelése, akik a zsidóknak a kereskedelem és a szabad pályán elfoglalt abnormálisan magas százalékos arányával hozakodnak elő. Nem kevésbé van meggyőződve a kongresszus egy nemzetközi akció szükségességéről bizonyos országok helyzetének a megkönnyítésére — különösen azokéra, amelyekben túlnépesedés és a zsidó lakosság nagyobb százalékaránya tapasztalható — és annak elősegítésére, hogy ezen országok fenntarthatóan összes polgárai teljes jogegyenlőségnek elvét faji, felekezeti és nyelvi különbségre való tekintet nélkül.

Mindenekre való tekintettel a kongresszus felhívja a Népszövetséget, hogy haladéktalanul nemzetközi (államközi) értekezletet hívjon össze az európai zsidókérdés megoldására, a következő előfeltételekkel:

1. Hívjuk meg a konferenciára mindazon kormányokat, amelyek a fenti elvek alapján együttműködésre hajlandók, valamint a Jewish Agencyt, mint a világ zsidóságának általánosan elismert és autorizált szószólóját;
2. A konferencia célja egyfelől a túlnépesedett országoknak nyújtandó segítség, hogy területeiket fejleszteni tudják és nagyobb lakosság eltartására legyenek képesek; másfelől a zsidóknak nyújtandó segítség palesztinai nemzeti otthonuk felépítésére és fejlesztésére, valamint bevándorlásuknak és zárt telepítésüknek előmozdítására olyan országokban, ahol nagyobb lakosság számára van hely.

Általános megelégedés Evianban

Evian, július 18. Hans Habe, a budapesti „Újság” genfi munkatársa és Evianba kiküldött tudósítója, az államközi menekültügyi konferencia bezárása után megintertépelte a konferencia vezető személyiségeit, annak eredménye felől. Különösen lord Winterton angol fődelegátus magatartásáról ismert és eviani szereplésének is ilyen magyarázatot adott; abban nyilatkozatban viszont igen kedvezőnek mondható kijelentéseket tesz Palesztina kapcsán. A nyilatkozatokból az alábbiakat emeljük ki:

Myron C. Taylor, az Egyesült Államok delegátusa és az eviani konferencia előke, a következőket mondotta: — A magam részéről csak a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozhatom a konferencia eredményeiről. A konferencia egyik

főeredménye szerintem az a felismerés, hogy az emigráció kiterjedése veszélyezteti a világ gazdaságát és ezzel a világ békéjét. A konferencia felismerte továbbá azt is, hogy a politikai, faji és felekezeti üldözések kérdése nem belpolitikai kérdés. Abban a pillanatban, amikor ezeknek az üldözéseknek az áldozatai nagy tömegekben kénytelenek elhagyni hazájukat, a kérdés nemzetközivé válik, amelyhez hozzászólni a világ országainak nemcsak joguk, hanem kötelességük is. Mindezt előrebocsátva, hangsúlyozni kívánom, hogy az eviani konferencia lezárása nem a konferencia végét, hanem a valóságban a tulajdonképpeni munka kezdetét jelenti. Eltekintve attól a tényről, hogy augusztus 3-án újra összeülünk Londonban, a konferencia állandó londoni irodája, amelynek igazgatója nyomban meg fogja kezdeni a tárgyalásokat az egyes államokkal és az emigráció országával, biztosítottok jelent, hogy a kérdés, most már állandóan egy nemzetközi fórum szeme alatt fog kibon-

takozni és — így reméljük — sikeresen megoldódni.

Winterton meglepő nyilatkozata

Lord Winterton, Anglia fődelegátusa, ekként nyilatkozik:

— Anglia nagy örömmel konstatálja, az eviani konferencia sikerét, amely egyben az Egyesült Államok elnökének nagy sikere is. Anglia nemcsak azoknak a szerencsétleneknek hajlandó állandó menhelyet nyújtani, akik már Angliában tartózkodnak, hanem hajlandó mindent megtenni, hogy tengerentúli birodalmaiban új hazát teremtsen az emberiség szenvedő részének. Ebben az összefüggésben a palesztinai kérdéssel is beszélni kell. Anglia feladata, hogy a palesztinai bevándorlást a lehető legkedvezőbb körülmények között biztosítsa. Talán mondanom sem kell, hogy e pillanatban a bevándorlás körülményei nem éppen kecsesek. Véleményem azonban az, hogy az ország fejlesztésére irányuló tervek végül is sikerhez fognak ve-

Hazaérkezett Mária anyakirályné

Nagyon súlyosra fordult a királyné egészségi állapota

Bucuresti, július 18. A királyi udvar miniszterének 77-es számú közleménye közli a következőket: Öfelsége Mária anyakirálynó tegnapelőtt este 21 óra 15 perckor hagyta el Cernăuți városát és Sinaia felé indult, ahova vasárnap este 8 óra 45 perckor meg is érkezett. Öfelsége Mária anyakirálynó kíséretében voltak Palid tábornok, Störmer és Hotolomei professzorok, valamint a rendes kíséret. A sinaiai állomáson Öfelsége a király, Mihály nagyvajda és Erzsébet hercegnő Öfelségeik fogadták a királyné Öfelségét.

A Pelisor-kastélyban orvosi tanácsot tartottak, amelyen megállapították, hogy a királyné egészségi állapotában a drezdai Lahmann-féle szanatóriumban történt kezelés után javulás állott be, az utazás azonban visszaesést idézett elő s ezért kellett egy félnapra Cernăuți-ban megállni. A kezelést Sinaia-ban folytatják.

Az orvosi tanács határozatának értelmében Öfelsége Mária anyakirályné látogatókat nem fogad és kihallgatásokat nem ad.

Bucuresti, július 18. Öfelsége Mária anyakirálynának az országba való visszatérésevel kapcsolatban a Timpul a többek között a következőket írja:

Az egész ország örömmel vette tudomásul Öfelsége Mária anyakirályné hazatérését és most aggodalommal, de reményteljesen figyeli az egészségi állapotáról szóló híreket. Az ország könyörgésében, mellyel az ég felé fordul, benne van a nemzetnek a dimasztia iránt érzett egész szeretete s egész szeretete az iránt, aki a háborús idők megpróbáltatásai közepette a győzelembe vetett tántoríthatatlan hitnek és az elszánt akaratainak ragyogását terjesztette maga körül.

A királyi udvari minisztérium közli: A Pelisor-kastélyban ma délelőtt lefolyt orvosi konzilium után a következő közleményt adták ki: Mária királyné Öfelsége egészségi állapota nagyon súlyosra vált. Ma újabb bőséges vérvesztés állt elő. Öfelsége nagyon vérszegény. Pulzusa 120, lélekezete 28. Prof. dr Störmer, prof. dr Hotolomei és dr Lascar.

Hogyan zajlik le Pierre Cot szerint a jövő légi háborúja?

Súlyos bonyodalom a francia légügyi miniszter londoni cikke körül

London, július 18. Az egész angol sajtó feltűnő cikkeiben foglalkozik a sajtó-polémiaival, amelyet a német lapok indítottak Pierre Cot volt francia légügyi miniszternek a „News Chronicle”-ben megjelent cikke ellen. Ez a cikk a jövő légi háborújáról foglalkozik és érdekes jósálatokat tartalmaz ennek a légi háborúnak az eshetőségeiről.

Pierre Cot mindenekelőtt felszólította a különböző nagyhatalmak légi haderejét. Rámutat arra hogy Angliának 2000, Franciaországnak 2500, Csehszlovákiának 550, Németországnak 3500, Olaszországnak 2000, Oroszországnak 4000 és Lengyelországnak 550 hadi repülőgépe van. Németország és Olaszország tehát komoly fölényben vannak Franciaország és Anglia fölött ha az előbb említett számokhoz még azt is odairjuk, hogy a 2000 angol repülőgép egy része Indiában és más angol gyarmatokon állomásozik. Franciaország és Anglia azonban egészen más helyzetre tekinthet, ha biztosítani tudja Lengyelországnak és az orosz légiflotta egy részének közreműködését.

A jövő légi háborújának az idő feltétlenül a totalitáros államok ellen dolgozna mivel a demokráciák meggátolhatnák a különböző

nyersanyagoknak Németországba és Olaszországba való szállítását. Ez ellen csak az segíthet, ha Németország legyőzné Csehszlovákiát, vagy elerné azt, hogy Csehszlovákia semleges országgá proklamálja magát.

Pierre Cot a továbbiakban megállapítja, hogy Olaszország és Németország — Franco tábornok győzelmei következtében — fontos stratégiai előnyöket szerzett Spanyolországban és e stratégiai pozíciók következtében elszakíthatja a háború esetén Franciaországot gyarmataitól. Németország ezenkívül azzal az előnnyel is rendelkezik, hogy Párizs és London rendkívül exponáltan felcsúsznak és nagyon nehezen védhetők légi támadással szemben. Mivel a totalitáros államok csak gyors háborút nyerhetnek meg — folytatja Pierre Cot, — minden bizonnyal sietnének támadásokat intézni a francia és az angol főváros ellen, hogy demoralizálják azokat a lakosságot.

Pierre Cot ezután felteszi a kérdést, hogy hogyan védekezhetnek a totalitáros államok támadásaival szemben a demokráciák? Az a válasza, hogy egyfelől biztosítani kell Csehszlovákiát esetleges német támadással szemben, másfelől fenn kell tartani az Oroszországgal való együttműködést.

zsidó és hogy ekkor új erővel láthatunk hozzá a palesztinai zsidó bevándorlás megszervezéséhez. Eddig több mint háromszáz ezer zsidó ment ki Palesztinába, ezek közül pedig több mint negyvenezer német. Az a vád, hogy Anglia nem forszirozza, elegendő erővel a palesztinai bevándorlást, az én nézetem szerint nem vád. Számunkra egyszerűbb lenne, ha az egész kivándorlást Palesztinába irányítanánk. Mi ezzel szemben másutt is igyekszünk a menekülteknek új hazát találni. Így azt hiszem, hogy Kenyában, az angol Afrika keleti részében, sikerül egy nagyobb telepítési terv megvalósítása. Mindenesetre azt kell mondanom, hogy Evian nagy lépést jelent előre. Már magában az a tény, hogy 32 ország ezentul állandóan együtt fogja megvitatni az emigráció problémáit, azt jelenti, hogy nem hiába dolgoztunk.

A latinamerikai államok és a menekültek

Garcia Calderon, Peru franciaországi követe és eviani delegátusa:

— Ami a latinamerikai államokat illeti, kétségtelen, hogy ezek az országok még ezreknek nyújthatnak megelhetést. Hogy elsősorban a földművelés terén tevékenykedő egyéneket tudunk befogadni, — ez nem akarunkon múlik, hanem világrésznünk adottságain. A délamerikai föld feltárása nagy könnyebbségeket jelent a menekülteknek, akik közül sokan éppen most új mesterséget tanulnak. Peru ezeknek a szerencsétleneknek új hazát fog jelenteni. Peru ugyan nem fogadhat be több intellektuelt és kereskedőt, de hangsúlyozni kívánom, milyen kitűnő tapasztalatokat szerzett eddig a mi országunk a zsidó intellektuelekkel, akik örök időkre beirták nevüket országom kulturális fejlődésének aranykönyvébe.

Csehszlovákia ugyanis légiflotta-bázist jelenthetne a demokráciák számára. Valószínű egyébként, hogy Németország, ha háborúra kerülne a sor, Olaszország segítségével, először ösellenesége Franciaország ellen fordulna, amelynek legyőzése után nem találna több akadályra Közép-Európában és a Földközi tengert teljesen átengedhetné Olaszországnak.

Pierre Cot eösen kihangsúlyozza Lengyelország és Olaszország világpolitikai szerepének fontosságát. Sürgeti, hogy

katonai köznevelést hozzanak létre egyfelől a demokráciák, másfelől Lengyelország és Oroszország között. Egy ilyen nagy front lehetetlenné tenné, hogy az ellenfél elfoglalja Közép-Európa gabona-termő vidékeit és Románia petróleumforrásait

Ha pedig sikerülne elérni, hogy a háború ne végződjék be egy idő alatt, akkor a demokráciák győzelemre

A volt francia légügyi miniszter azzal fejezi be cikkét, hogy a demokratikus hatalmaknak nem szabad hozzájárulniuk további pozícióvesztésekhez és nem szabad azt a létszámot keltetniük, hogy Franciaország és Anglia fél a jövő háborújától. Ha a demokráciák nem veszítik el pozícióikat és nem győzedelmeskednek a túldalolon téves benyomások, akkor remény van a béke megmentésére és a jövő szörnyű légi háborújának elkerülésére.

A német sajtó az utolsó napokban heves kirohanásokat intézett Pierre Cot ellen, akit egységesen háborús izgatással vádol. Az angol sajtó ezzel szemben rámutat arra, hogy Pierre Cot cikke az utolsó idők egyik legösszefogottabb műve, amely egyformán megvilágítja a szembenálló táborok előnyeit és hátrányait és egyáltalán nem csinál titkot azokból a várható sebekből, amelyek a jövő légi háborújának Angliát és Franciaországot érinthetik.

Az angol sajtó szerint a volt francia légügyi miniszter annál kevésbé végez háborús uszítást, hiszen éppen azt bizonyítja, hogy e pillanatban a totalitáros államok régi hadereje messze felülmúlja a demokratikus államok hadiflottáját, aminek következtében gyors háború esetén a totalitáros államok feltehetően előnyben lennének.

Trockij szenzációs nyilatkozata az orosz és a nemzetközi helyzetről

Sztalin legnagyobb ellentéle fasizmust jósol Spanyolországban és a Kominternt teszi felelőssé a német és olasz fasizmusért

Trockij mexikói megtelepedését megelőzőleg, hosszú diplomáciai konfliktus volt Mexikó és a szovjetek között. Cardenas elnök késleltette a Szovjetek elismerését s amikor az végre mégis bekövetkezett, Sztalin nagyon szerette volna, ha Mexikó részéről a kései elismerésért valamilyen bocsánatkérést kap. Cardenas pedig annak bizonyításául, hogy mennyire nem veszi komolyan ezt a kívánságot, meghívta a Svédországból kiutasított Trockijt. A Mexikó-City egyik külvárosában lakó Trockijt nemrégiben meglátogatta *Alvin M. Josephy*, akinek alkalmá volt érdekes beszélgetést folytatni a száműzetésben lévő Trockij-val. A beszélgetés teljes anyaga most jelent meg a bucaresti „Semnaluiban“.

A Mexikó-City központjától távol eső Avenida Londra 127. számú, magas, kékre festett házában lakik Trockij. A kapu előtt éberrel vigyáz a kormány érdekes

vendégére két rendőr. Ha valaki közeledik a házhoz és becsenget annak kapuján, a két rendőr nagy buzgalommal figyel mindaddig, míg a kapu feletti ablakok egyikén ki nem hajlik valaki, aki aztán beengedi a látogatót. A mexikói kormány gondosan ügyel vendége nyugalomára.

Az újságíró kis kerten keresztül vezet a newyorki származású titkár, a szabálytalanul épült ház ebédlőtermébe. Azt mondják, hogy Trockij háztartási költségeit és így titkárai fizetését is írásaiért kapott tiszteletdíjakból és a világ minden sarkán fellelhető barátainak önkéntes hozzájárulásából fedezi. Az ebédlőben várakozik a második titkár, helyesebben titkár kisasszony. Csodálatos, hogy mennyire hasonlítanak ezek egymáshoz, fegyelmességében s gazdájukkal szembeni feltétlen odaadásukban. Röviden kikerdezik egyről-másról a kíváncsi vendéget, aztán távoznak.

Szemtől-szembe a száműzetésben élő Trockij-val

A hirtelen felnyíló ajtóban megjelenik Trockij annyira jól ismert figurája. A haja bizony már megőszült, de arckifejezése változatlanul élénk, érdeklődő. Kissé mint-ha gyanakodva vetné első pillantásait a várakozó újságíróra. Látszik rajta és ez kitünik a beszélgetés folyamán is, hogy ez a mindnoldalról támadott ember, szinte védelem nélkül, üldözöttnék érzé magát.

Az általános felfogás, mely szerint Trockij a személyi hatalomból fakadó diktatura után sóvárogna, merőben téves. Meg van ellenben győződve arról, hogy csak az ő társadalmi, politikai és gazdasági tettei helyesek és reálisak. E téren minden más elképzelés téves, helytelen.

Bőbeszédűen, de kissé idegen akcentussal angolul kezd magyarázni, hogy azért barcol oly kitartóan eszméit, mert meg van győződve, hogy azok Marx tanainak jegyében állanak s hogy ma ő az egyetlen igaz tanítványa és követője Marxnak. Azt állítja, hogy Sztalin és az őt körülvevők ellárulták Marxt, megalkudtak a tőkés világrenddel és a tőkés államokkal.

Fasizmust, vagy katonai diktaturát jósol Spanyolországban Trockij

Az újságíró első kérdése Spanyolország-ra vonatkozik:

— *Véleménye szerint, hogyan fog végződni a spanyol polgárháború?*

A köztársasági kormány szigorú megrovásával kezdődik a válasz, amelyet azonnal vádol Trockij, hogy nem tudtak komoly társadalmi forradalmat létrehozni.

— Ha a spanyol polgárháború még sokáig fog tartani, a tömegek mind nagyobb foku közömbössége folytán, a hadviselő felek fokozatos demoralizálódása és a katonai vezetők közötti kompromisszum alapján közös katonai diktatura fog kialakulni — állítja Trockij.

— A hadműveletek kimenetelétől függetlenül, ha társadalmi forradalom nem támad Spanyolországban, úgy elkerülhetetlen a fasizmus, vagy valamely militarista fél fasizmus győzelemre jutása.

— *Gondolja, hogy az olaszok és németek beavatkozásának van valamilyen erkölcsi vagy jogi alapja?*

— Nem értem, hogyan lehetne erkölcsi, vagy jogi alapja a németek és olaszok beavatkozásának. A spanyol harcok a Földközi tenger fölötti fennhatóságért és a spanyol föld természeti kincseiért folynak, válaszolja röviden.

— *A köztársaságok mellett angol, illetve francia beavatkozásnak van-e erkölcsi és jogi alapja?*

— Kétségtelenül — hangzik a válasz. — Anglia és Franciaország összehasonlí-

hatatlanul szilárdabb „jogi alappal“ rendelkeznek, amikor a spanyol kormány segítségére sietnek, mint Mussolini, vagy Hitler, akik egy lázadó tábornokot támogattak beavatkozásukkal. A szovjet bürokrácia viszont azt akarja elérni, hogy a spanyol nép terhére megszerezze magának az angol és francia polgárság bizalmát. Ez az oka annak, hogy Oroszország, katonai segítségért ellenértékül azt követelte, hogy a spanyol kormány a forradalmi munkás és paraszt rétegekkel szemben nyitl harcot hirdessen. A GPU átszállította szervezetét Spanyolországba s hozzáfogott a proletár forradalom védelmezőinek kiirtásához. Diruti, Andres Nin és a „Poum“ többi vezetőinek legyilkolását — kiknek mellesleg szólvá semmi közük sem volt a trockijizmushoz — a GPU rendezte meg, a közvetlen moszkvai parancsok szerint ténykedő Antonov-Ovensko konzul utasításai szerint.

Arra a kérdésre, hogy mindezt honnan tudja ilyen pontosan, azt a választ adja Trockij, hogy feltétlenül hitelt érdemlő bizonyítékok birtokában van, de viszont nem hajlandó azokat sem megmutatni, sem részletezni. Felhatalmazza azonban az újságíró, hogy mindent, amit mondott leközlhessen s megígéri, hogyha emiatt perbe fogják, akkor majd segítségére siet bizonyítékaival.

Meddig tart az olasz és német fasizmus

Arra a kérdésre, hogy Németországban és Olaszországban tartós lesz-e a fasiszta diktatura? Trockij ezt válaszolja:

— Fasiszta rendszer főként ott született, ahol a társadalmi ellentétek túlságosan kirívóak voltak. A fasizmus elnyomta de nem szüntette meg ezeket az ellentéteket. Előbb vagy utóbb ismét felszínre kell, hogy kerüljenek. *A fasizmus leghatásosabb támasza azonban, mint ahogyan már említettem, a Komintern jelenlegi politikája, amely cikk-cakk irányú taktikájával megbénítja a munkás tömegeket s amely rendszeresen demoralizálja a nemzetközi forradalmi előcsapatokat, elnyomja a vezetők gondolkodási képességét, vagy pedig egyszerűen maga alá rendeli. Egy igazi nemzetközi forradalom újjáéledése, hamar visszaállíthatná a munkás tömegek önbizalmát és komoly megmozdulásokat okozna Német- és Olaszországban.*

— Világháború esetén, mingyárt annak az elején a fasiszta hatalomnak komoly próbatétel elé lesznek állítva, de a belső társadalmi ellentétek Olaszországban és Németországban, a két nyers anyagot és ellátást nélkülöző országban, hamar ellenük fognak fordulni. A háború több rendszert meg fog dönteni, de szinte bizonyossággal lehet állítani, hogy először az ő rendszerük fog megdőlni.

— *A fasizmus terjeszkedésével szemben nem gondolja, hogy hasznos lenne a liberális erők egységfrontja? Ha egy ilyen front kialakulna, hajlandó lenne azonnal együtt működni a világ-fasizmus megdöntésére?*

Csak hosszas tünődés után válaszol Trockij:

— Egy percre sem hiszek a liberális csoportosulások fasizmus elleni nemzetközi összefogásának lehetőségében és eredményességében. Olaszország, Ausztria és Németország, valamint más államok példája bizonyítéka annak, hogy a liberális csoportok nem képesek a fasizmus elleni harcra. És miután a liberális csoportok ellenzői minden forradalmi megmozdulásnak, nem alkalmasak másra, mint megbénítani a tömegek kezdeményezéseit s ezzel a fasizmus karjába taszítják őket. Az „anti-fasizmus“ formulája nagyon alkalmas zsonglőrösködési lehetőség a polgárság képviselőinek, az újságíróknak s a tanároknak. De az antifasizmus egyszerű és tiszta tétéle nem ad semmi megfogható munkásnak, a szegény parasztnak, csódtól fenyegetett kiskereskedőnek, a munkanélkülinek, a tönkrement kisgazdának és általában a nép legnagyobb részének.

Nem lehet béke Sztalin és Trockij között

— *Mit gondol, eljöhet annak az ideje, hogy Sztalinnal megbéküljön, vagy úgy véli, hogy ez a lehetőség soha sem merülhet fel?*

— Sztalin a privilegizált bürokrácia és az ujonnan létesített arisztokrácia vezetője. Ez az oka annak, hogy a nemzetközi porondon, mint reakciós tényező jelenik

öröm az emberiségnek!
FONTOS!
Hónaptól!
Altalános közvilágításra a ROYAL stágermozgó visszahozta az év legnagyobb zenés filmjét
JEAN MACDONALD és ALLAN JONES legszebb filmje a
TARANTELLA
Ma utoljára: KEMEK EGYMÁS ELLEN és DZSUNGEL FOGLYA.

Ma reggel indul Párizsba az angol uralkodó-pár

Nagyjelentőségű külpolitikai kérdéseket fognak megtárgyalni Párizsban az angol királyi pár látogatása kapcsán

London július 19. Hivatalosan jelentik, hogy György király és Erzsébet királyné kedden reggel indulnak Párizsba. A Buckingham palotából autón hajtják az uralkodópár a Viktória pályaudvarra. A vonat 9 órakor indul el.

Párizsból jelentik egyidejűleg, hogy Georges Bonnet külügyminiszter és Jules Henry kabinetigazgató kedden reggel 8.20 órakor különvonattal Boulogneba utaznak az angol uralkodópár fogadására. Sir Eric Phipps angol nagykövét ugyanezzel a vonattal megy Boulogneba a három angol katonai attasé kíséretében.

Az angol királyi párt párizsi látogatása alkalmával egyébként Halifax lord, angol külügyminiszter is elkíséri. Halifax külügyminiszter párizsi tartózkodása alatt áttekinti a két országot érdeklő valamennyi kérdést. E-sősorban a csehszlovák és a spanyol kérdést fogják tanulmányozni, de megvitatják a távolkeleti helyzetet és a két ország pénzügyi és gazdasági kérdéseit is. Különös figyelmet fognak szentelni az Anglia által Törökország számára nyújtott fegyverkezési hitelnek.

A Havas londoni jelentése szerint az angol uralkodópár franciaországi látogatása foglalkoztatja az angol lapokat. Az egész sajtó részletesen ismerteti az előkészületeket és a fogadtatás programját. A Daladier-Chamberlain levélváltás nyomán az angol közvélemény, amely a látogatásban csak a francia-angol barátság megnyilvánulását látta, pontosabban körvonalazott és közvetlenebb politikai fontosságot kezd tulajdonítani annak. Két kérdés foglalkoztatja az angol politikusokat:

meg. Szó sem lehet tehát róla, hogy megbéküljek egy ilyeszeri politikával, vagy gyakorlattal — hangzik az energikus válasz, mire az újságíró megállapítja, hogy Trockij ellenzője Sztalinnak és politikájának, a fasizmusnak, valamint a fasizmus ellen létrehozandó egység frontnak is.

— *Mily reformokat valósítana meg, ha visszatérne Oroszországba s ha erre módja volna?*

— Nem az én személyemről van szó — válaszolja Trockij, — hanem arról a programról, amelyet az URSS munkás tömegeinek meg kell valósítani s amelyet kétségtelenül meg is fognak valósítani a mostani rendszer bukása után. Véleményem szerint a leglényesebb reformok lennének: a szovjet demokrácia legszélesebb értelemben vett megvalósítása, a bürokrácia kaszt eltüntetése s választott tisztviselőkkel való helyettesítése, a négy közvetlen meghallgatásával gazdasági terjedő elvégzendő ki, hogy figyelembe lehessen venni annak tényleges érdekeit, a kirívó egyenlőtlenség eseteinek kiküszöbölése, a rangok rendek s az új arisztokrácia réteg többi velezáróinak teljes megszüntetése, a külpolitikai irányvezetésnek lényeges megváltoztatása. Egy másodrendű, de szintén nagyon fontos tennivaló lenne a hirhadt perek szabad és nyilvános felülvizsgálása, az ártatlanok rehabilitálása és szigorú megbüntetése mindazoknak, akik ezeket az inszenzációkat megrendezték.

Mikor a beszélgetés eddig elérkezett, Trockij észrevehetően türelmetlenkedni kezdett s látszott rajta, hogy mihamarabb szeretné már azt befejezni. Eppen ezért az újságíró csak még egy utolsó kérdést intézett hozzá:

— *Szeretne visszatérni Oroszországba?*

Trockij alig észrevehetően mosolyog: — Nem válaszolhatok erre a kérdésre, tisztán érzelmi szempontok alapján. Minden a politikai körülményektől fog függeni. Különben meg vagyok győződve, hogy a dolgozó tömegek meg fogják semmisíteni a bürokrácia tirannikus parancsuralmát s csak természetes, hogy bármikor kész vagyok részt venni ebben a szabadságért folyó harcban.

Fontos!
Hónaptól!
Altalános közvilágításra a ROYAL stágermozgó visszahozta az év legnagyobb zenés filmjét
JEAN MACDONALD és ALLAN JONES legszebb filmje a
TARANTELLA
Ma utoljára: KEMEK EGYMÁS ELLEN és DZSUNGEL FOGLYA.

Ma reggel indul Párizsba az angol uralkodó-pár

Nagyjelentőségű külpolitikai kérdéseket fognak megtárgyalni Párizsban az angol királyi pár látogatása kapcsán

a Földközi-tenger és Középeurópa problémáira. Számosan vannak Londonban, akik azt hiszik, hogy

a spanyolországi háború még sokáig elhúzódhat és ebben az esetben, akik Franco tábornokot segítik, nem fogják az események folyását siettetni. Nyilvánvaló, hogy az olasz-angol egyezmény megkötésekor ugy Londonban, mint Rómában az volt az általános benyomás, hogy a paktum viszonylagosan rövid idő alatt érvénybe lépett. Viszont Chamberlain feltétele, a spanyol kérdés rendezése, legfeljebb néhány hónap múlva állhat be, amennyiben nincs kiállítás sem fegyverszünetre sem egyik fél gyors győzelemre, sem az olasz önkéntesek visszavonására.

Másrészt az angol lapok emlékeztetnek arra, hogy az egyezmény célja a Földközi tengeri medence pacifikálása volt. Ezzel szemben kevésbé valószínűnek látszik, hogy tényleges megbékülés lesz elérhető, ha az angol-olasz közeledést nem fogja a francia-olasz viszony megjavulása követni amit a római egyezmény is hivatva lett volna előkészíteni. Londonban azt hiszik hogy az angol-olasz egyezmény nem fogja elérni célját a francia-olasz enyhülés nélkül. Megállapítják egyidejűleg, hogy minden olyan erőfeszítés, amely Londonnak Párizstól való eltávolítására irányuló fontos külpolitikai kérdésekben teljes sikertelenségre van kárhoztatva. Valószínű tehát, eme általános elvekkel kapcsolatban Anglia magatartása fogja tárgyát képezni a párizsi eszmecsereknél, főleg a francia-olasz tárgyalásokkal kapcsolatban.

A Me
kő

Mintán ké
vezményre jo
zások a mos
radó éjjel fo
megállapított
zás csak a tg
ben a Tg.-M
nak.

Felhívjuk
hogy az orvo
vosi igazolvá
csoport orvo
zsef, dr. Löb
eddig 84 táb
meg, kielégít
nak állandó
lesz.

A tábor
Memorandum
jelölni a cin
A cuji h
megszervezn
rók részére,
akik felvilá
nak a cluji
lefon: 35-39
gálnak.

Az
nyar

Az Árva
hatóságok
részére elő
kában a til
következők
Az I. csok
ig, csak le
A II. csok
ber 1-ig, c

Mindkét
gel 7.45 ó
mattal tört
tok a nek
kozást önn
gyéről ind
keresztül h
csoportok
több gyerm
lási állon
kedvezmén
nak.

A hatós
den, nyar
zetnek me
tán beallo
tartamát
ber 7-ig f
amugy is
fiucsoport
megkapha

Azon v
zottaikat
nyaraltat
folytán e
tás miatt
küldhetik
oltásban

Az Ár
ben firdő
eti áldoz
gett a te
delme ér
van arra
védelmi
hatja a
gondjair
fejlődése

A Merkáz Hánoár közleményei

Mintán kézhez vettük az utazási kedvezményre jogosító igazolványokat az utazások a mosávara, keddről szerdára virradó éjjel fognak megtörténni, az előre megállapított utiprogram szerint. Változás csak a tg.-muresi vonalnál van, amelyben a Tg.-Muresnek este 20.24-kor indulnak.

Felhívjuk a táborkba indulók figyelmét, hogy az orvosi vizsgálat eredményéről orvosi igazolványt hozzanak. A cluji helyi csoport orvosi bizottsága: dr. Heller József, dr. Löbl Adolf és dr. Katzer Ödön, eddig 84 táborkba készülő ifjút vizsgáltak meg, kielégítő eredmény mellett. A táborknak állandó orvosa, dr. Bleicher Alfred lesz.

A tábork címe: Organizatia Sionistá, Memorandumul 13, Cluj. Szükséges megjelölni a címzett szervezetét is.

A cluji helyi csoport kirándulásokat fog megszervezni a tábork meglátogatni aközök részére, minden vasárnap. Mindazok, akik felvilágosítást óhajtanak, forduljanak a cluji helyi csoporthoz (fenti cím, telefon: 35-39.), ahol felvilágosítással szolgálunk.

Az Arvagondozó nyaralattási akciója

Az Arvagondozó központi vezetősége a hatóságok által valamennyi nyaralótelep részére előírt hivatalos engedélyek birtokában a tihutai nyaralattási programját a következőképpen állapította meg:

Az I. csoport: július 21.—augusztus 10-ig, csak leányok részére.
A II. csoport: augusztus 11.—szeptember 1-ig, csak fiúk részére.

Mindkét csoport indulása Clujról, a reggel 7.45 órakor induló szamosvölgyi vonatattal történik, amelyhez a vidéki csoportok a nekik leginkább megfelelő csatlakozást önmaguk választják, a Somes völgyéről induló csoportok gyermekeit az ott keresztül haladó vonatához adják át a helyi csoportok saját állomásukon. A 20-nál több gyermeket indító városok már indulási állomásokról 75 százalékos vasutai kedvezményre jogosító igazolványt kapnak.

A hatósági engedélyeket ez évben minden, nyaralattási akciót rendező szervezetnek meg kellett szerezni, az ennek folytán beállott késedelem miatt a II. csoport tartamát kedvező időjárás esetére szeptember 7-ig fogjuk kitölteni, hogy legalább az áruigy is rosszabb testi kondícióban lévő fiucsoport a teljes 4 hetes nyaralattást megkaphassa.

Azon vidéki csoportok, amelyek gondozottait csak a II. turnusban akarták nyaralattani, a Straja Tárui intézkedése folytán eszközölt nemek szerinti megosztás miatt, ez évben csak a fiugyermekeket küldhetik, ha azok kellő időben még védőoltásban részesülnek.

Az Arvagondozó a tihutai telepen ez évben fűrdőbazint állított fel és semmi anyagi áldozatot nem kímélve, mindent megtejt a telep és a gyermekek egészségi védelme érdekében. Így minden remény megvan arra, hogy ez a gyönyörű gyermekvédelmi intézmény zavartalanul folytat-hatja a maga áldásos tevékenységét a gondjaira bízott gyermekek egészsége és fejlődése irányában.

KÖZGAZDASÁG

Mit kell tudni a munkaadónak és a munkásnak a pihenési szabadságot szabályozó törvényről?

Cluj, július 19. A munkaszerződésekről szóló törvény 49. és 89. szakasza szerint a munkáltató alkalmazottjának évenként a következő pihenési szabadságot köteles adni:

Az 1. és 2. betöltött szolgálati év után munkásnak 7 tisztviselőnek 10 napot, a 3. és 4. betöltött szolgálati év után munkásnak 10., tisztviselőnek 14 napot, az 5.—9. betöltött szolgálati év után munkásnak 14., tisztviselőnek 21 napot, a 10. betöltött szolgálati év után munkásnak 15., tisztviselőnek 22 napot, minden újabb szolgálati év után egy nappal többet, így a munkásnak 25., a tisztviselőnek 19 betöltött szolgálati év után évenként 30 munkanapra jár törvényes pihenési szabadság, amely azután állandó marad.

A pihenési szabadságot a munkaadó a szolgálati év betöltése után, ugyanazon naptári év folyamán köteles kiadni, a joggyakorlat és állandó szokás szerint lehetőleg a nyár folyamán.

A szolgálatnak megszakítás nélkülnek kell lennie. Betegség meggyógyulása vagy kényszer szabadság, hadgyakorlatra való behívás, törvényes sztrájk nem tekinthető a szolgálat megszakításának. A szolgálat megszakítása csak akkor áll elő, ha a szolgálati viszonyt a felek ténylegesen megszüntették felmondással, elbocsátással vagy kilépéssel és hogyha a munkaviszony tényleges felbontása után az alkalmazott újabb szerződéssel hosszabb vagy rövidebb idő múlva ismét régi munkaadója szolgálatába lép. Ebben az esetben tehát az első — megszakított illetve felbontott munkaszerződés alapján eltöltött munkaidő nem számít be a második alkalmazás szolgálati idejébe. Nem tekinthető a szolgálat megszakításának az a tény, hogy ha a munkaadó az alkalmazottnak felmondott, de a felmondási idő lejártá az alkalmazott kisebb fizetéssel vagy súlyosabb munkafeltételekkel ismét megújította, úgy hogy az alkalmazott szolgálatában tényleges megszakítás nem állott elő.

A fentemlített szabadságidők mindig munkanapokra értendők és abba a vasárnapok és törvényes ünnepnapok nem számíthatók bele. Tehát, ha a munkás hétfőn kezd meg a 7 napos szabadságát, akkor csak a következő hét keddőjén kell újabb szolgálatba állania, — hogyha pedig az elmúlt héten még egy másik munkaszünettel kapcsolatos ünnepnap is volt, akkor csak a következő szerdán. Ily formán a 14. napi pihenési szabadság legkevesebb 16 naptári napot jelent.

A pihenési szabadság egyfolytában adandó ki és abba nem számíthatók bele az év folyamán betegség családi okok, stb. miatt engedélyezett rendkívüli szabadságok.

A pihenési szabadság egész ideje alatt az alkalmazottnak, munkásnak és tisztviselőnek joga van teljes fizetésre. A havi díjazás tehát levonás nélkül megkapja teljes fizetését arra a hónapra, amelyben pihenési szabadságon volt, élvezti természetbeni lakását, a fűtést, világítást stb., ha ilyen természetbeni javadalmazásai is voltak.

A napi bérrel vagy órabérrel fizetett, vagy pedig akkoriban, darabszámra dolgozó munkás pihenési szabadsága alatt szintén élvezi összes esetleges természetbeni javadalmazását, ezenkívül pedig a szabadságidő tartalmával arányos szabadságpénzt, illetményt is kap. Ezt az illetményt a következőképpen számítjuk ki:

Megállapítjuk az utolsó három hónap alatti fizetését, túloradját és egyéb keresetét. Ezt az összeresztet elosztjuk a tényleges munkanapok számával. Így megtudjuk, hogy az utolsó három hónap alatt mennyi volt a munkanapra eső átlagos keresete. Ezt az átlagos napi keresetét annyiszor számítjuk, a-

hány napi pihenési szabadságra van joga az alkalmazottnak. Ha például a munkás 1933 augusztus 1-én, hétfőn 10 napi pihenési szabadságra megy, akkor aug. 12-én, pénteken köteles újabb munkába állani. Hogyha a májusi keresete 25 napra 32000 lej júniusi keresete 24 napra 3000 lej volt, vagyis 3 hónap, azaz 75 munkanap alatt összesen 10.000 lejt keresett, tehát napi átlagos keresete 133 lej 33 bani volt, akkor a napi szabadságidőre 1333 lej illetményhez, szabadságpénzhez van joga. Hogyha a munkás készpénzfizetésén kívül élelmet is kapott és szabadságideje alatt ezt az élelmet nem veszi igénybe joga van a szabadságnapokra az élelem pénzbeli egyenértékéhez is.

Hogyha a munkaadó a letöltött szolgálati év után és ugyanazon naptári év végéig nem adott alkalmazottnak pihenési szabadságot, akkor kártérítéssel tartozik. Ennek a kártérítésnek a nagyságát a törvény előre megállapította kimondva az 50. szakaszban, hogy a kártérítés egyenlő azon összeg kétszeresével, amelyet az alkalmazott szabadságideje alatt mint szabadságpénzt kapott volna.

Hogyha az alkalmazott a neki engedélyezett szabadságidő alatt más munkaadónál munkát vállal, köteles szabadságpénzt, ezenkívül elveszti jogát a következő évi szabadságra is. (Törv. 50. paragrafus.)

A szabadságpénz és a kártérítés kiszámítása körül félreértéseket az a körülmény okozza hogy az érdekelt felek és jogászok egyaránt összetévesztik a munkatörvény által használt jogi fogalmakat és kifejezéseket.

A munkás és tisztviselő munkájáért fizetést kap (salar).

A szabadságidőre nem fizetés jár, hanem szabadságilletmény, szabadságpénz (indemnizare.)

A ki nem adott szabadság esetében az alkalmazott sem fizetés sem szabadságpénzt nem követelhet, hanem csak kártérítést, (despagubire.)

Hogyha a törvényhozó által használt ezeket a jogi megkülönböztetéseket figyelembe vesszük, akkor soha nem fogjuk azt a hibát elkövetni, hogy egyszerűen, kétszeres vagy háromszoros fizetéséről beszéljünk, ha a munkaadó nem adta ki a törvényes szabadságot.

A fentebb említett munkás 1933 július 1-én 10 napi szabadságra mehetett volna amikor is 1333 lej szabadságpénzt kellett volna kapnia a munkaadótól. Tegyük fel, hogy szabadságát az utolsó pillanatban visszavonták és azt az egész év folyamán nem kapja meg. 1939 január 1-én a munkásnak megnyílik és azt az egész év folyamán nem kapja meg. 1939 január 1-én a munkásnak megnyílik a joga, hogy kártérítést követeljen. Ez a kártérítés kétszerese lesz azon szabadságilletménynek, amelyet júliusban kapott volna, ha szabadságra megy, vagyis 2666 lej. Ezt az összeget tehát jogosan követelheti és meg is kell kapnia.

Hasonló esetben az egyik „jogász” azzal érvel: a törvény kétszeres fizetést (?) ír elő, felperes munkás egyszer már kapott 1333 lejt, amikor dolgozott, tehát most neki csak újabb 1333 lej jár, mert nem kaphat „háromszoros fizetést”. Téves összezevarása a jogi fogalmaknak és kiforgatása a törvény betűjének és szellemének. Amikor a munkás dolgozott fizetést kapott, mert dolgozott. Ha a pihenési szabadságot kikapta volna, akkor szabadságpénzt kapott volna, munka nélkül. Mivel a munkaadó jogtalanul és törvénytelenül megfosztotta a pihenés lehetőségétől, a munkásnak kártérítése van joga.

Ez a kártérítés azonban kétszerese azon összegnek, ami szabadságpénz címén járt volna neki, ha tényleg pihenni mehetett volna.

A törvényhozó büntetni akarta a renitens munkaadót, aki a munkás egészségének veszélyeztetésével nek pihenési szabadságot nem adott. Ezért kötelezte őt kártérítésre, ami kétszerese azon összegnek, amelyet a szabadság kiadása esetében kellett volna fizetnie.

Visszont a törvényhozó büntetni akarta a megmondottan munkást is, aki pihenési szabadságát nem használja fel egészsége javítására. Ez a büntetés is egyenlő a szabadságpénz kétszeresével. Ugyanis az a munkás, aki a szabadság ideje alatt nem pihen, hanem másnál vállal munkát, köteles visszafizetni a kikapott szabadságpénzt (a fentirt

esetben az 1333 lejt), azonkívül elveszti a jövő évi szabadságát is, tehát újabb kb. 1333 lej veszteség.

A mi jogszolgáltatásunk a francia és angol jogszolgáltatás előtt, még 1929-ben törvényesen szabályozta a pihenési szabadságok kérdését. Olyan fontos társadalmi és egészségügyi érdekeket érint ez a kérdés, hogy mindenki-nek, munkásnak és tisztviselőnek, munkaadónak, lakosnak és jogásznak, tisztában kell lennie a törvényhozó szándékával és a törvény betűjével.

Dr. Deutsch Géza

RÁDIO MŰSOR

Kedd, július 19.

Bucuresti. 7.30: Torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sport-hírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 19.17: Wagner-lemezek. 20.15: Felolvasás. 20.30: Chausson-dalok. — 20.50: Naruja Gábor román dalokat énekel. 21.15: Felolvasás. 21.30: A kis rádiózenekar. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd: Hírek németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Balalajkzene. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 13.30: Koncert Szalonzenekar. 15.35: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.15: Pontos időjelzés. 18: Előadás. — 18.25: Hanglemezek. 19.20: „A vendéglői Szegec”. Közvetítés az ünneppjátékok előkészítéséről. 19.55: Magyar nóták. 21.10: Hírek. 21.30: Dohnányi Ernő zongorázik. 22.15: Körösi Csoma Sándor életéről és munkájáról nyilatkozik németül dr. Ervin Rouselle majna-frankfurti egyetemi tanár. 22.35: Katonazene. 24.10: Jazz. 1.05: Hírek.

Szerda, július 20.

Bucuresti. 7.30: Torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sport-hírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 19.15: Lemezek. 20.30: Mandolin-zene. 21.10: Felolvasás. 21.25: Grozica Sándor román dalokat énekel. 21.50: Tánclemezek. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Énekegyüttes. 13.45: Hírek. 14: Hanglemezek. 14.20: Pontos időjelzés. 15.35: Hírek. 17.15: Diákféltára. 18.20: Cigányzene. 19.30: Előadás. 20: Énekszámok. 20.30: „Marconi”. Rádiójáték. 22.20: Hírek. 22.45: A rádió szalonzenekara. 24.10: Cigányzene. 1.05: Hírek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Bármilyen képviselést kereskedelmi cikkekben elvállalok. Bejegyzett ügynökként írodám van. — Összekötöttem az egész országban megvan. „Garancia” jellegre a kiadóba.

Román, német, angol levelező és gépirónó megfelelő elhelyezkedést keres. Cimeket a kiadóba kér.

Bérbeadó: Fővonalon lévő ardeai városban, elektromos erőre bevezetett, rentabilis, modern cserép és téglaépítésű házban. Ajánlatokat „Családi-ok” jellegre a kiadóval megküldeni.

Szabadszót keres fővárosi nivójú női szalon. Ajánlatokat „Komoly képzettség” jellegre Rudolf Mossehoz Oradea.

Fakereskedő keres háziasan nevelt úriasszonyt ismeretségét házasság céljából, hozomány szükséges. „Csak röviden” jellegre a kiadóba.

Megbízható, jól főző nő kétszemélyes kóser háztartás vezetéséhez felvétetik. Régiar Filipp Cluj, P. Mihai Viteazul 7.

Uricsalád kóser háztartással vállalja diák teljes ellátását. Hetedikes licentista fiam ellenőrzi tanulását. Dr. Winklerné Timiscara II. Str. Ervina Teodoriu 3.

Felnőttet, vagy iskolását elfogad Oradean izr. kétszemélyes uricsalád, fűrdőszoba és zongorahasználattal) tanítással és, Partes, modern házban, közel az iskolákhoz, ellátással vagy anélkül. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

Kertes új villában 2 szobás összkomfortos lakás augusztus 1-re kiadó. Str. Dragalina 124/c. Értekezni: Str. Gojdu 9/a alatt.

Az oradeai SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvevő az 1938—39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az intézet igazgatói Dr. SZILAS, zsidó liciumi igazgató és RADO PÁL kereskedelmi liciumi tanár

Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

SPORT

A Rapid csak egy góllal tudta eszköztetni a Genova előnyét, a Ripensia Budapesten is kikapott, — így mindkét román csapat kiesett a KK-küzdelmekből

A Közép-Európa Kupa elődöntő mérkőzéseinek során a román csapatok számára, amelyek az első fordulókban meglepetésszerűen jól szerepeltek, már nem termett babér. A Rapid otthonában ugyan győzött a Genova ellen, de csak egy gólkülönbséggel, így nem tudta behozni az olaszok előnyét. A Ripensia nem tudott megbirkózni a magyar bajnokcsapattal és Budapesten is vereséget szenvedett. A Genova tárgyilagos megállapítás szerint jobb mint a Rapid; a védekezés magasiskoláját mutatta be. A Ripensia kiesésének oka azonban főleg formahanyatlásának tudható be. Pontot téve az idei KK-küzdelmekre a román csapatok szereplésének szempontjából, meg kell állapítani és le kell szögezni, hogy tanúságot tettek a román labdarúgás fejlettsége és fejlődése mellett.

A vasárnapi forduló részletei:
Bucuresti, Rapid—Genova 2:1 (1:1). Játékvezető Vogel csehszlovák. 15.000 néző. Góllövők: 6 p. Barátky, 18 p. Cattaneo, II. félidőben 20 p. Bogdan. Raffinski 2:1 állásnál elhibázott egy 11-est. Összesítésben: 2:4.

Budapest, Ferencváros—Ripensia 4:1 (2:0). Játékvezető Dattilo olasz. 15.000 néző. A gólok sorrendje: 26 p. Sárosy, 39. p. Sárosy, II. félidőben 15 p. Sárosy, 30 p. Toldi, 41 p. Dobay. Összesítésben: 9:5.

Kladno, Juventus—Kladno 2:1 (1:1). Összesítésben: 6:3.

Milánó, Ambrosiana—Slavia 3:1 (1:1). Összesítésben: 3:10.

Jövő vasárnap a középdöntőt Torinóban a Juventus a Ferencvárossal, Genovában a Slavia a Genovával játssza.

A brasovi Gáll hetedszer nyerte a maraton-bajnokságot

Három rekord a staféta-bajnokságban

Cluj, július 18. Nagyszámu közönség előtt bonyolították le Románia 1938. évi staféta-bajnoki versenyét és maratonbajnokságát. Ugy látszik, az atlétikának is vannak hívei, csak jó verseny kell és... belépődíj-mentesség. A KAC új klubrekordja, a Venus ifjúságának két csúcsteljesítménye teszik emlékeztetőre a pályaversenyt. A maratont Gáll immár sorrendben hetedszer nyerte. Időeredménye a terep egyenetlenségére tekintettel kitünő.

Részletek:

Maratonbajnokság: 1. Gáll Lajos IAR 2:55.37 óra, 2. Gh. Zinopol Gloria CFR Galați 3:31.08 óra, 3. Ion Botez Gloria CFR Galați 3:32 óra, 4. Gh. Oprean Viforul Dacia 3:39 óra, 5. Ioan Miercan IAR 3:49 óra. Hat induló feladta.

4x100 m: 1. KAC (Fosztó, Nemes, Kovács, Dejenariu) 44 mp, országos egyesületi rekord, 2. Stadiul Român (Crăciun, Budei, Nemes, Iordache) 44.4 mp, 3. Venus (Ionescu, Hidosanu, Ludu, Cristea) 44.5 mp országos ifjúsági rekord.

4x400 m: 1. Stadiul Român (Budei, Nemes, Ahmed, Iordache) 3:32.2 p, 2. KAC 3:32.4 p, 3. Esta Sun Oradea 3:37 p.

Az előfutamban a Venus Ochaneanu, Simu, Maruntu, Ludu összetételű stafétája 3:42 p idővel új országos ifjúsági rekordot futott.

10 km gyaloglás: 1. Firea Stadiul Român 51p, 2. Barbu Stadiul Român.

Csak röviden...

Az Unirea Tricolor és Sportul Studentesc között fuzionálási tárgyalások folynak.

Németország uszógólytusa Budapesten 27.17 arányban győzött a magyar uszók ellen. Meglepetés: Csik olimpiai bajnoksága óta elsősorban szenvedett vereséget. A győztes Fischer 1:00.4 perc gyenge időt uszott.

A Haggibor uszószerelője felkéri összes tagjait, hogy ma, kedden este pontosan 7 órakor jelenjenek meg a klubhelyiségben a strandjegyek ügyében tartandó értekezleten.

A hamburgi teniszbajnoki versenyek befejeződtek. A döntők eredményei: Férfi egyesben Szigeti magyar—Destreanu francia 8:6, 6:8, 6:3, 6:3, női egyesben Sperling dán—Lumb angol 6:1, 6:0, férfi párosban Petra, Lesueur francia—Metaxa, Henkel német 6:1, 6:4, 3:6, 6:0, női párosban Wynne, Coyne ausztráliai—Hopman, Stevenson ausztráliai 6:2, 6:3.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Megkezdődtek a jövő színiévad előkészületei

A Thalia Színház bérleti felhívása

Alig zárult le a sikereiben igazán gazdag s rendkívül eleven színházi évad, már is megkezdődtek a színházban a jövő évad előkészületei. Az idén szokatlanul korán, már augusztus derekán összegyűlt majd az új együttes, hogy felkészüljön az augusztus végére tervezett szabadtéri ünnepi játékokra, azután megkezdődik az új évad.

A Thalia színház öt évi működése alatt tanúságot tett céljainak komolyságáról, magas hivatástudatáról s ma már szerény telenség nélkül hivatkozhatik elért eredményeire. A közönség állandóan fokozódó támogatása mellett a Thalia európai értelemben is magas színvonalú színházzá fejlődött. Joga van tehát a közönség további bizalmát kérnie.

A színház jövő évi műsordarabjainak beszerzése s együttesének újjászervezése és felfrissítése most van folyamatban. A színház a jövő évadnak is be fogja mutat-

ni az esztendő legjobb prózái s operett újdonságait s az egyetemes és a magyar színműirodalom legértékesebb darabjait, Együttesében pedig számos kitünő új tehetségnek fog helyet adni, hogy a társulat az eddiginél is fokozottabb lendülettel, frissességgel és áldozatkészséggel szolgálhassa színjátszásunk nagy ügyét.

Az igazgatóság a jövő évadra is bérletet hirdet, a szokott feltételekkel. A bérlet 32 premiérre, vagy rendszer előadásra szól, lesz 16 előadásra szóló irodalmi bérlet is, mélyen leszállított áron. A bérlet négy részletben is fizethető az évad folyamán.

Az eddigi bérlek helyeit folyó hó 25-ig tartják fenn, azontul az összes helyek az új bérlek rendelkezésére állanak.

Bérelni lehet a gazdasági hivatalban, naponta 11—1 és 7—9 között (Telefon 20—02). Ugyanott minden felvilágosítást megadnak. A bérleti árak itt következők:

A hely megnevezése	Premiérbérlet 8 előadásra	Rendes bérlet 8 előadásra	Irodalmi bérlet 8 előadásra
Páholy 5 személyes	2040.—	1600.—	1440.—
Zenekari ülés	720.—	624.—	560.—
I. rendű zsöllye	640.—	544.—	480.—
II. rendű zsöllye	560.—	464.—	400.—
I. rendű támlásszék	440.—	400.—	320.—
III. rendű támlásszék	360.—	336.—	240.—
III. rendű támlásszék	280.—	256.—	200.—
Alsó erkély	280.—	256.—	200.—
Felső erkély	240.—	224.—	160.—

Ujdonság a hittanirodalom terén

— Prof. J. Apfelbaum műve —

A modern, világi zsidó iskolák létesítésével egyidejűleg az asszimilációnak hódoló zsidóság, modern hittankönyveket is produkált. Ezeknek főjellemvonásuk az volt, hogy a tulajdonképpeni hittannal, vagyis a zsidó vallástörvényekkel nem sokat törődtek, hanem ezek helyett inkább a zsidók történetére fektették a fősúlyt. Elvételenség lett volna ugyanis a zsidó vallástörvényeknek tanítása azon korban, amelyben ama felfogás uralkodott, hogy a vallástörvények megtartása nem való a haladó zsidóságnak.

Az u. n. zsidó Hit és Erkölcstanok főrészt tehát a zsidók, dióhéjban összefoglalt története képezte és csupán „Függelék” gyanánt emlékezett meg a könyvecské, nagyon is röviden, a szombatról, a főünnepéről és egyes benedikciókról és ezzel a tulajdonképpeni zsidó Hit és Erkölcstan 10—15 oldalra be is fejeződött.

A vallásosabb körök sem ittköztek meg ezen. Az ő iskoláikban is ezen gyatra könyvecskék szerint tanították a hivatalos hittan órán, számítván arra, hogy a kislányok bibliaórán a fiúk amugyis eredetiben tanulják Mózes öt könyvét, a lányoknak pedig elég a hivatalos hittan tanítás is.

Az utóbbi években azonban Basarabiában és Lengyelországban oly héber tanítási nyelvű magángimnáziumok is keletkeztek, amelyek belátták, hogy az addig használt Hit és Erkölcstanok sem a zsidó hitre, sem a zsidó erkölcsre nem tanítanak. Az is világossá vált lassan, hogy más a zsidók története — amit szintén kell tanítani, de nem a hittan helyett — és más a hittan. Belátták, hogy a zsidó hittannak valóban meg kell adnia azon összes vallástörvényeket, amelyek a zsidó ember gyakorlati életét szabályozzák és ezen felül meg kell adnia ezen vallástörvények szellemét, filozófiáját, amelyek a zsidó ember életfoglalását kell, hogy determinálják.

De mindeddig nem volt tankönyv, amely ezen célnak, a mai kor izlésének megfelelően eleget tett volna.

A chisinaui „Magen Dávid” nevű magángimnázium tudós és jótollú tanára: J. Apfelbaum (str. Vacarescu 2.) vállalkozott a nagy újtásra. Megírta és kiadatta az első, módszeresen, héber iskolák számára feldolgozott, igazi hittankönyvét, „Péniné Haddát” (A vallás gyöngyei) címen, amely cím valóban megfelel a mű tartalmának.

A pompás kiállítású mű 272 oldalra terjed és nagyobb vonásokban a következő témákat dolgozza fel. Bevezetés a vallástanba, a vallásirodalom fejlődése Mózesztől a mai napig. A benedikciók, a Semá és a Semóne eszré. A közönséggel való imádkozás fontossága. Az esti ima. A lefekvés rendje. A felkelés és a tisztálkodás rendje. A reggeli ima fontossága és az erre vonatkozó előírások. A tallisz és a tefillin jelentősége. A délutáni ima. A különféle benedikciókra vonatkozó előírások. A szombat és annak megünneplésének idője, imarendje és a munkatiltalomra vonatkozó előírások részletezése. A zsidó naptár. A rós-chódes. A három főünnep, mint a szabadság, a törvénytisztlet és az anyagi jólét szimbóluma.

Peszach, sóvuot és szukkótra vonatkozó vallástörvények. A Rós-hassanára és a Jóm-Kipurra vonatkozó előírások. A megtérés etikai fontossága. Az ünnepekkel kapcsolatos népszokások. A böjtnapok, jelentőségük és a rájuk vonatkozó előírások. Az örömnapok (chanukka és purim) és összes törvények részletezése.

A felsorolt szakaszokból világosan látható, hogy a mű nem foglalja magában az összes zsidó vallástörvényeket. A hátralevő anyagot a szerző könyvének II. és esetleg III. részében szándékozik nyújtani. Hébersége modern, főltötte könnyű;

stílusa szabatos, világos és gördülékeny. Ászöveg teljesen pontosra van s így, aki csak valamit tud héberül: megérti. Tárgyalási módja kedves. Mint gyakorolt pedagógus vigyáz, hogy szellemet vigyen az anyagba és hogy könyve ne váljék vallástörvények paragrafusainak száraz hazmazává.

Azon ifjuság, amely ezen könyvből fogja a zsidó vallástant tanulni, az fogja tudni, hogy a zsidó vallás a gyakorlati élet berendezésében mit követel hivatástól, és egyúttal meg is fogja ösmerni azt a nemes és fenséges szellemet, amely az ezred előírások szerint élő egyén cselekedetéből árad.

Floischer Lipót

A Davila Színház együttesének aradi vendégszereplése

A cluj-i Davila Színház művészeiből alakult együttes, július 23-tól, szombattól kezdve a hó végéig július 31-ig Aradon vendégszerepel a Városi Színházban. Előadásra kerülnek az év nagy prózai sikerei: a Hatodik emelet, Nincsenek véletlenek Délgyümölcs! Mindörökké Ketten egyedül, A rossz asszony és a Bocs István.

Két vagon díszletet visz a társulat, ami biztosítéka annak, hogy a fenti darabok nem csak belső művészi tekintetben, de külsősegekben is éppen úgy keilnek a közönség elé, mint idehaza.

A társulat tagjai: Erényi Böske, Fényes Alice, Rajnai Elli, Paál Magda, Beness Iona, Wojticzki Elvira, Tóth Elek, Kovács György, Nagy István, Mészáros Béla, Szabados Árpád, Deésy Jenő, Rajnai Sándor.

A jól összetanult, kitünő együttes vendégjátékát, amelynek tagjai közül Rajnai Elli és Rajnai Sándor Arad szülöttei, s akik közül Fényes Alice, Kovács György és Nagy István még sohasem játszottak Aradon, érthető érdeklődés előzi meg.

Hőségben büsit: Valódi Diana

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
A csalóányú dala. A világhírű Alpár Gitta egyetlen filmje, melyben a művésznő szébbnél-szebb dalokat énekel.

A ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma utóljára: Kémek egymás ellen és Dzsungel foglya.
Holnapról! Általános közkívánatra visszahozta az év legnagyobb zenés filmjét Jean Macdonald és Allan Jones legszebb filmje a Tarantela.

AZ OPERA MOZGO MÜSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
Premier: Vészjel. Szenzációs kalandorfilm. Fősz.: Reginald Denny és Frances Drake.

A CAPITOL MOZGO MÜSORA:

Premier! Egy jelentéktelen asszony. Oscar Wilde világhírű regénye filmen. Főszereplők: Gustav Gründgens, Katha Dorack, Marianne Hoppe. Híradóban Magyarország—Svájc világbajnoki futballmérkőzés.

A MUNKAS MOZGO MÜSORA:

Július 11—26-ig gépszereles miatt szünet.
Július 27-től augusztus 1-ig a szezon legnagyobb sikerét elért filmje: Lukrécia Borgia. Monumentális történelmi filmszéria. Műsor előtt három premier színes Sily Simpson és Híradó. Helyárak 10 és 12 plus 5 lei.

A SELECT MOZGO MÜSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
Gyilkosság a nyílt tengeren. Szenzációs detektívdráma, főszerepekben: Lida Barowa, Wily Birgel, Albert Schönhals.

A THALIA MOZGO MÜSORA:

I. Adio Paris. Lily Pons, a világ legnépszerűbb énekesnője a főszerepben. II. Jénné az indiánok. A legizgalmasabb cow-boyfilm. Harc a skalpvalászókkal. Georg O'Brien.

AZ EDISON MOZGO MÜSORA:

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Parádés világvárosi premier műsor: I. Stan és Bran a menyországba megy. Boris Karloff, a rejtelmek urának legújabb grandguignója: A halál megbosszul. Borzalom, rettegés és szenzációk filmje. III—IV. Működés és híradó.

— Időjár...
gial Intézet...
következő...
nyomás, vá...
égből az o...
borus az é...
gati és és...
és északkal...
változtatlan...
északnyuga...
fokot mérte

— Az ag...
nek kezdés...
mészetes...
reggel egy...
alaposan...
elősegíti, a...
fokozott az...
meg orvos

— A vil...
Zahn amer...
lóta egy...
esést fedez...
méter mag...
mint az ec...
híres Kuke...
harminc...
Roraima h...
nagyobbak...
olyan mag...
híres aff...
méter mag...
ter széles...
méter mag

— A tör...
tában. Loc...
ben a törö...
érkezik az...
a megbíza...
legutóbb et...
jével...
szabandul...
álló bizott...
Londonba...
válsároljon...
Alman ezr...
eslett fog...
Londonban

Erő, jó Valódi

— Statis...
kék száma...
vasutas...
James Ma...
ha az ang...
rakoztatn...
volna, aza...
érne. A m...
kal együtt...
lamielvi t...
és Sheffie

— A c...
nak a hih...
melyeket...
zók kale...
képzetet...
tani, sen...
ismert té...
lyes lény...
halad a...
vatag ha...
gással me...
kedük vez...
nem is é...
terepjáró...
milyen is...
gát, meg...
és a vilá...
továbbmo...
lid rábes...
sem. Mi...
ismeri a...
beg-töle...
tör ki az...
dódik a...
gyógysze...
bánásmó

— cigare...
jött, hog...
füstött...
állást és...
a tudós...
megfelel...
utra. A...
szógalak...
apró nyi...
teve na...
orriyuka...
inyenc...
donányfi...
egy-két...
ennyi re...
megbéké

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a mai napra a következő időjárás várható: Csökkenő légnyomás, változó felhőzet, többnyire derült égbolt az ország keleti részében, részlegesen borús az északnyugati vidéken. Enyhe nyugati és északnyugati légáramlás nyugaton és északkeleten. Lassu hősüllyedés nyugaton, változatlan másutt. Helyi jellegű csapadék északnyugaton. Ma délelőtt a fővárosban 35 fokot mértek.

Az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek kezeléséről a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűviz — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a további bélműködést elősegíti, a gyomoreresztést megjavítja és fokozott anyagcserét eredményez. Kérdezze meg orvosát.

A világ legnagyobb vízesése. Paul A. Zahn amerikai mérnök és Art Williams pilóta egy repülőgéppel alkalmával óriási vízesést fedeztek fel. A vízesés legalább ezer méter magas, háromszáz méterrel magasabb, mint az eddig ismert legnagyobb vízesés, a híres Kükenean zuhatag. A vízesés százharminc kilométernyire északkeletre van Roraima hegységtől. Érdekes, hogy a legnagyobbaknak tartott vízesések korántsem olyan magasak, mint azt általában hiszik. A híres afrikai vízesés, a Viktoria csak 115 méter magas, igaz, hogy közel kétezer méter széles. A Niagara nem egészen hatvan méter magas, szélessége pedig 1800 méter.

A törökök hadihajókat vásárolnak Angliában. Londonból jelentik: A legközelebbi időben a török kormány megbízásából bizottság ériek az angol fővárosba, amelynek az lesz a megbízatása, hogy Törökország számára legutóbb engedélyezett exportköltségen igénybevételei hadihajókat vásároljon. A Times tisztánbuli jelentése szerint flottaszakértőkből álló bizottság utazik a legközelebbi hetekben Londonba, hogy több torpedóromboló hajót vásároljon. A török bizottság, amely Szaid Alman ezredes, hadügyi államtitkár vezetésével állt fog állni, mintegy tíz napot tölt majd Londonban.

Erő, jókedv, frissesség: Valódi Diana

Statisztikai játék az angol munkanélküliek számával. Londonból jelentik: A nemzeti vasutas szövetség southporti értekezletén James Marchbank főtitkár kijelentette, hogy ha az angol munkanélkülieket egysorban sorakoztatnák, ez a sor 900 kilométer hosszú volna, azaz Londontól a skóciai Invernassig érne. A munkanélküliek száma családtagjaikkal együtt meghaladja az ötmilliót, tehát valamivel több, mint Liverpool, Glasgow, Leeds és Sheffield lakossága együttvéve.

A cigarettázó teve. Ez is egyike azoknak a hihetetlen egzotikus állattörténeteknek, melyeket az ember inkább hajlandó az utazók kalandoktól és élményektől felajzott képzeletének és meséző kedvének tulajdonítani, semmint valóságának elfogadni. Közismert tény, hogy a teve felettébb szenvedélyes lény. Órákig, napokig békés türelemmel halad a karaván a végtelen tengeren, a „sivatag hajója” nyugodtan, egyenletes ballagással megy, amerre irányítják, engedelmességgel követi minden mozdulatának, mintha nem is élőlény, hanem jól megszerkesztett terepjáró gép volna. Egyszer aztán valamilyen ismeretlen okból megbicsakolja magát, megáll a gyilkos erővel tűző nap alatt és a világ minden kincséért sem hajlandó továbbmozdulni. Nem hajlítja meg se a szelíd rábeszélés, de még a legvadabb ütlegetés sem. Minden tevehajósár és karavánvezető ismeri a tevének ezt a tulajdonságát és retteg tőle, mert sohasem tudhatja előre, mikor tör ki az állat. Most azonban — s itt kezdődik a hihetetlen — megtalálták a bajgyógyszerét. Amire nem képes a szelíd bánásmód és a verés, azt megcselekszi egy — cigarettát! Egy tapasztalt tevehajósár rájött, hogy tevéje nagyon kedveli a dohányfüstöt. Ha ebben részesül, feladja az ellenállást és békésen tovább menetel. Ezért most, a tudósítások szerint, minden tevehajósár megfelelő „tevedohányzó” felszereléssel kel utra. A csökönyös állat szája elé apró háromszög alakú deszkát kötöztetnek. A rajta levő apró nyílásba égő cigarettát dugnak, mire a teve nagyot szippant, a füstöt kibocsátja orriyukáin, általában úgy viselkedik, mint az inyenc dohányos, aki élvezi és értékeli a dohánnyfüst zamatát. Jó tüdeje lévén, persze egy-két perc alatt végez a cigarettával. De ennnyi rendszerint elég s az állat egy időre megbékélve folytatja tovább útját...

Amiről két ezredév beszél. A Davila Színházban szombaton este mutatták be dr. Szentkirályi Samu kereskedelmi akadémiai tanár és Lengyel Rudolf ny. vasúti főfelügyelő társzerzők „Amiről két ezredév beszél” című drámáját. Az új dráma, amely sok vonatkozásban Madách Imre Az ember tragédiája című drámái költeményét idézi a szemléltető emlékeztetőbe, a letiltat kétezer év érdekesebb korszakaiból felelevenített képekkel kíván hitet és bizalmat önteni a közönségre, a megélhetés napi gondjaival birkózó emberek lelkebe és szemléltetővé tenni az élet igazságát. A darab színpadtechnikai kiállításai élethű és hatásos volt, ami elsősorban Hetényi Elemér rendezői tudásának és szakértelmének eredménye. Cselekménye mozgalmas, élénk, sok helyen mély drámai erővel átfűtött, a műkezelő szereplők teljesítménye azonban nem volt maradéktalanul illuzióteremtő. A férfiak közül Kolosy Benedek, a főhős csak egyes jelenetekben tudott megbirkózni sokoldalú színészi kvalitásokat igénylő, fáradsztó szerepével. Kiss Gyula, Jakab Ferenc, Lengyel József, Lengyel Rudolf, Kovács Miklós, Csöregi István, Murth Mihály, Lengyel Lajos, Szombathalvy Péter igyekeztek sikerre vinni a darabot. Capusan György a természetes humor képviselője, alakításai ösztönös tehetőségre vallanak. A főbb női szerepeket Lengyel Zsófia, Jakab Ferencné, Kiss Irén, Lengyel Magda, Hartig Gabriella, Lengyel Piroška, Murth Ilonka alakították, míg az országgyűlési szerepében Murth Aranka jeleskedett. A darab énekszámait D. Szabó Géza és Tárca Bertalan zenésítették meg.

Rövid belföldi hírek. A Constanța-Mangalia vasutvonalat tegnap ünnepélyes keretek között adták át a forgalomnak. — Cernăuți-ből jelentik, hogy dr. Adelsberg, Friedmann és Koantz, azon banda tagjai, akik számos olyan polgárt zsaroltak meg, akiknek állampolgársága nem volt rendben, önként jelentkeztek az igazságügyi hatóságoknál. — Paul Theodorescu tábornok légügyi miniszter rendeletet írt alá, amely különböző jutalmak és előnyök nyújtásával ösztönzi fejlesztését a romániai magánrepülést. — Ma délelőtt tíz tíztől ki a bucaresti 11. úton ucca 43. számú házban, amely Rasinaru ezredes tulajdona. Mielőtt a tüzoltók beavatkoztak volna, az egész épület már lángolt. A ház lakói rémülten menekültek, de az egész városnegyed lakosságát pánik fogta el. Három és fél órai megfeszített munkával a tüzoltóknak sikerült a veszedelmet lokalizálni. A kár igen nagy. — Párizsi tartózkodása alatt Howard Hughes a párizsi román követség útján tizenet küldött Gusti professzornak, a newyorki világkiállítás román csarnoka igazgatójának, amelyben felkérte őt, továbbítsa a román Aero Klubnak és más repülőszervezeteknek meghívását a kiállításban való részvételre. Külön érdekessége a meghívásnak, hogy ilyen rövid idő alatt nem érkezett meg levél Romániába Amerikából.

Doktorráavatás. Minden zsidó ügy lelkes támogatójának, a kitűnő timisoarai Gutfreund Emilnek fiát, Ehdret a nápolyi orvosi fakultáson kitüntetéssel doktorráavatták.

Schwartz ort. zsidó leányintézet

bratcai fiu- és leánygyermek nyaraltatásának

második turnusára gyermekek felvételnek. Érdeklődni Bratca vagy Oradea Str. Ep. Ciorgariu 2, tel. 12-11. Tökéletes tanári és orvosi felügyelet! Strand! Teniszpálya! Kitűnő ellátás! Prospektus!

Eljegyzés. Kálmán Magdalenát Dicioșanmartin eljegyezte Rosenblatt Márton Tg-Mures.

Rövid hírek mindenünnen. Az Egyesült Államokban lévő Wellesvilleben tíz üttét ki a Sinclair Oil Co. egyik kőolajfinomító üzemében. Tizenhárom benzintartály felrobbant. Három halottja és több, mint 50 sebesültje van a szerencsétlenségnek. Az áldozatok mind a tíz nézői közül kerültek ki. — Roosevelt elnök San Diegoba utazott a Houston páncélos fedélzetén. Az elnök a Csendes óceán partvidékén kedvenc időtöltésének fogja szentelni szabadságát: halászni fog — Beck lengyel külügyminiszter megbízta Miroslav Arcisevskit volt bucaresti követet a külügyi államtitkárság ügyeinek vitelével Szembek szabadságának tartamára. — Mussolini úgy határozott, hogy az összes közigazgatási tiszt viselőinek a hivatalos órák alatt a párt egyenruháját kell viselniük. — Maslowski len gyel kapitány motornélküli repülőgépe Torun közelében gyakorlatozás közben tegnap lezuhant és összetört. A pilóta meghalt. — A Stolp-expressz Belgard közelében (Poroszország) ma wisiklott Egy fűtő és szerelő meghaltak, a mozdonyvezető megsebesült.

Bombamerényeket követtek el a Daily Mail belfesti szerkesztője ellen. Belfastból jelentik: Az éjszaka bombamerények követtek el a Daily Mail belfesti szerkesztője ellen. A robbanás szétzúzta a szerkesztőség uccára néző krakatait és összetörte a berendezés egy ésszt emberéletben azonban nem okozott kárt. A bombát száguldó gépkocsiról hajították. Valószínűnek tartják hogy a merényletet nacionalisták követték el.

A legfőbb szovjetellenes 339 munkás, 195 földműves és 193 tisztviselő foglal helyet. Moszkvából jelentik: A Szovjetunió legfőbb szovjetjének tegnapi ülésén felolvasták a mandátumbizottság elnökének jelentését. A jelentés megállapítja, hogy a választások az egész országban a törvényekkel összhangban zajlottak le. A megválasztott képviselők közül 563 a kommunista párthoz tartozik, 159 képviselő pedig nem tagja egyetlen pártnak sem. A képviselők között van 339 munkás, 195 földműves 193 tisztviselő, illetőleg az értelmiségi réteg más képviselője. — Az asszony képviselőik száma 157. Tíz képviselő husz évnél fiatalabb ötvenhét képviselőnek életkora pedig huszonegy-huszonöt év között van.

Zsidó szülő nyilas-kereszties fiai

Kaptuk az alábbi levelet, amelyet egy előfizetőnk küldött be és amely, mint érdekes kontinét, megérdemli, hogy közreadjuk: Tisztelettel kérem, szíveskedjék alantí soraimnak mb. lapjukban helyt adni. Bár nem szigoruan vett közérdekről van szó, mindamellett a zsidó közösség szempontjából közérdeknek tartom:

Dr. Török Ferenc unól lesz szó, aki dr. Tisch Mór volt aradi városi tisztifőorvosnak gyermeke. Dr. Tisch Mór zsidónak született, nagy köztiszteltetben állott és jó zsidóként halt meg nem egészen két évvel ezelőtt.

Két fia volt dr. Tisch Mórnak. Az idősebb Ferenc, akiből főszolgabíró nevelt, a fiatalabb Dezső, aki Aradon igen kevés sikerrel igyekszik mint orvos nagynevi apja örökét betölteni. Mindkét fiu kikeresztelkedett ami még nem volna olyan nagy baj mert amint nem sokat nyert velük a kereszténység úgy nem is veszített velük a zsidóság. Ismétlem, nem ez a baj. A baj az, hogy nincs az a megátalkodott vérbeli zsidógyűlölő, aki tuitenne rajtuk a zsidók meggyalázásában és nyílt szidalmazásában. Ha ezen modort gyvaságából, saját zsidó mivoltuk leplezése céljából veszik fel, nagyon hibás taktikát alkalmaznak, mert itt bizony mindenki nagyon is jól ismeri őket és minden jóérszű ember unddorral fordul el tőlük ennyi elvetemültség láttán.

Dr. Török Ferenc volt főbíró ur, — aki egyébként ma is Magyarországon lévő Dorn egyházán földbitokos — a mult heten Aradon járt. Jellegzetesen zöld ingében büszkén lejtett végig a városban és itteni barátainak — már akiket erre minden úzikól nélkül alkalmasnak talált — fennhéjázón kérkedve mutogatta nyilas jelvényét, fennen hangoztatva, hogy ő szűkebb körében vezető nyilaskereszties. Egy szép napon Dezső öccsével együtt a közeli Hegyalját tisztelték meg látogatásukkal ahol egy társaságban horogkötésű va oly ocsmány módon szidták a zsidót, hogy születtett keresztény urak legmélyebb undorát sikerült maguknak kivívni Persze, közben igyekeztek magukat születtett árjának kiadni, mélyen hallgatva számazásukról, valamint a jó Tisch Móríc bácsi mindenkei igyekezetéről, hogy két fiából jól zsidókat neveljen.

Arad városában vallás és fajkülönbség nélkül ezren és ezren áldják dr. Tisch Móríc emlékezetét, annál nagyobb a felháborodás el-fajzott vérei magatartása miatt, láttán annak, hogy a két zsidómagzat hogyan női ki magát saját fajtestvérei lenyilázó ellenségévé. Arad, 1938. VII. 15. Egy előfizető

PURGEN DR. BAYER
(PURGO) 25 drbot tartalmazó eredeti dobozban, vagy 4 darabot tartalmazó próbadozban az ideális hashajtó

— Koronarenddel tüntette ki Pál jugoszláv régensherceg Baldur von Schirach német ifjusági vezért. Bégradból jelentik: Pál jugoszláv régensherceg vasárnap kastélyában fogadta Baldur von Schirach német ifjusági vezért, akit a jugoszláv korona-renddel tüntetett ki. Baldur von Schirach ma visszautazik Németországba.

— Gromov orosz repülő a föld két sarkán át, hosszában akarja körülrepülni a földet. Varsóból jelentik: Moszkvai távirat szerint Gromov orosz repülő kijelentette, hogy a legközelebbi időben a föld két sarkán át hosszban körülrepülni a földgolyót. Ez lesz a legnagyobb repülőteljesítmény, melyett a világ látott.

— Idősebb embereknél, kiknek székletete rendellenes és fájdalmas, sokszor már napi 3-4 evőkanál természetes „Ferenc József” keserűviz is meghozza a megfelelő bélműködést és kielégítő anyagcserét s így jelentős megkönnyebbülést idéz elő. Kérdezze meg orvosát.

— Beiratások. A Regele Ferdinand uti izraelita elemi népiskola elsőosztályába az előjegyzések megkezdődtek. Előjegyezni lehet délután 5-6 óra között az igazgatónál.

— A mexikói bányamunkások saját kezükbe vették a külföldi társaságok hét arany és ezüst bányáját. Newyorkból jelentik: Nagy megütközést kelt a mexikói hír, hogy Jalisco államban a bányamunkások, hatóságai segédlet mellett, saját kezükbe vették külföldi társaságok 7 arany és ezüst bányáját. A munkások szombaton meg is szállták a bányákat, melyek közül három amerikai, kettő angol és egy francia társaság kezelésében volt. Az Egyesült Államok kormányza a bányák elfoglalásával kapcsolatban magyarázatot kért a mexikói kormánytól.

Jó izlést igazolja HA BUTORAIT nálunk TERVEZTETI ÉS VÁSÁROLJA

SZEKELY & RÉTI R.T
BUCURESTI · B.DUL TAKE IONESCU 1-3
• T G . M U R E S •

UJ KELET Legújabb hírek

Magasrangú köz- hivatalnokok ellen indult bűnügyi eljárás Timisoaran

Timisoara, július 18. (Az Uj Kelet tud.) Nagy szenzációt keltő bűnügyi eljárás tartja izgalomban Timisoara közvéleményét. *Modreanu* tábornok polgármester feljelentése alapján letartóztatták *Adrian Suciu* volt városi főmérnököt és a munkakamara volt interimáris bizottságának elnökét és tagjait. Ugy a városi főmérnök, mint a munkakamara bizottság tagjainak letartóztatása közvagyon hűtlen kezelése és vesztegetések elfogadása címén történt.

Szombat délután magához kérette dr. *The* főügyész *Suciu* mérnököt, akit azonban kihallgatása után szabadon engedett. A mítsem sejtő volt városi főmérnököt két detektív kísérte nyomon mindenütt. Szombat éjszaka nagy mulatást rendezett, ami reggel négy óráig tartott, hat órákor pedig kirándulásra akart menni. Ekkor tartóztatták le és az ügyészségre kísérték. Itt újabb kihallgatásnak vetették alá, amely hét órán át tartott. Vasárnap délután fédháromkor előzetes letartóztatásba helyezték.

Vasárnap dr. *Gavriel Victor* ügyész beidézte és kihallgatta *Stefan Vulpet*, a munkakamara interimáris bizottság volt elnökét, valamint annak tagjait: *Petre Olariu* volt alpolgármestert, *Alex. Seche-lit*, *Vasile Teodorescut*, *Carol Pirovscit*, *Ioan Montani*, *Ioan Dukhorn*, *Nicolae Stoicat*, *Traian Novacot* és *Nicolae Foale*. Kihallgatásuk hétfőn hajnali négy óráig tartott, ma reggel pedig előzetes letartóztatásba helyezték őket. A letartóztatás őrjátszenzációt keltett az egész városban. Ugyancsak nagy feltűnést keltett hogy az ügyészség ma beidézte és előzetes letartóztatásba helyezte *Sosdeanu* volt betegsegélyzői igazgatót.

Ma délelőtt zárt tárgyaláson foglalkozott *Suciu* főmérnök és a munkakamara bizottság tagjainak letartóztatásával a vádtanács, mely helybenhagyta az ügyészség intézkedését és harmincnapos vizsgálati fogságot rendelt el. Újabb letartóztatások várhatók.

Szombaton relativ nyugalom volt - vasárnap újabb terror- cselekmények történtek Palesztinában

Jeruzsálem, július 18. Szombaton relativ nyugalom uralkodott Palesztinában. Csak az ország északi részein történtek elszigetelt merényletek és támadások. Akkóban arab terroristák megölték egy zsidó rendőrt. Ugyanott bombabarobbanás következtében három arab is életét veszítette. Hebronban egy arab, a Saron egyik kolóniájában pedig egy zsidó telepes esett áldozatul.

Jaffa és vidékén hat ember esett a terror áldozatává, három zsidó és három arab. Az áldozatok között van egy öreg muzulmán, akit állítólag zsidó merénylők öltek meg. Két zsidót letartóztattak. Ramat Hakoves kolónia közelében a terroristák lelőtték egy zsidó munkást.

Egy arab terroristát tetten értek, amint egy szőlőültetvényben akart kárt okozni. *Benamina* zsidó kolónia ültetvényeit is megtámadták. Migdal Cedek közelében az angol katonaság gépfegyverrel vert vissza egy arab támadást. A haifai arab negyedben állítólag több zsidó üzletet felgyújtottak az arabok.

— Elmaradt a Zs. N. Sz. helycsoportjának Herzi-ünnepsége. Az országos nemzeti gyászra való tekintettel a Zs. N. Sz. cluji helycsoportja hétfő estére hirdetett Herzi-ünnepségét elhalasztotta.

Rómában megkezdődtek Mussolini és Imrédy tanácskozásai

Egy párizsi lap szerint Magyarország Anglia felé orientálódik

Róma, július 19. Imrédy Béla magyar miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter ma reggel 8 óra 55 perckor az olasz fővárosba érkeztek, amelynek pályaudvarán Mussolini, Ciano gróf és más előkelőségek fogadták a magyar államférfiakat. A fellebörgözött pályaudvaron száz-század sorakozott fel. Mussolini virágcsokrot nyújtott át a magyar miniszterelnök feleségének és szívélyesen elbeszélgetett Imrédyvel és Kányával. A pályaudvaron történt fogadtatás után a magyar vendégek a római magyar követségre hajtottak.

A Chigi palotában ma délelőtt megkezdődtek az olasz-magyar tárgyalások ezt megelőzőleg pedig Mussolininél tettek látogatást a magyar politikusok. A délután folyamán foly-

tatták a politikai tanácskozásokat.

A párizsi sajtó élénk figyelemmel kíséri a római tárgyalásokat és a *L'Epouque* többek között a következőket írja ezzel kapcsolatban:

— Magyarország tisztában van a német veszedelemmel amely az Anschluss óta csak fokozódik. Imrédy miniszterelnök szigorú intézkedéseket tett a nemzeti szocialista agitáció megfékezésére és diszkrétan puhatózott Londonban annak érdekében, hogy Anglia hajlandó volna-e pénzügyi segílyt nyújtani Magyarországnak. Imrédy Rómában azon fáradozik, hogy felkeltse Olaszország érdeklődését Magyarország sorsa iránt. Ugyanezkor Németország felé is kénytelen bizonyos politikai mesterkedésekkel operálni és a jövő hónapban Berlinbe kíséri Horthy kormányzót.

Ma ül össze Prágában a döntő államtanács

Kiéleződött a feszültség Csehszlovákia és Németország között. Hogyan itéli meg Párizs és London a csehszlovák helyzetet. Csak augusztus 21-én kerül a parlament elé a nemzetiségi statutum

Prága, július 18. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka a május 21-iki szombati éjszakra emlékeztető háborús légkör és izgalom nehezített az európai közvéleményre. A német távirati iroda és náci lapok csehszlovák katonai megmozdulásokról szóló hírekkel árasztották el a világot, míg az angol *News Chronicle* republikája nyomán nagyarányú német csapatösszevonásokról terjedtek el riasztó hírek. Cseh és német részről egyaránt hevesen cáfolták a katonai megmozdulásokról szóló híradásokat, ami némi enyhülést hozott az amugyis izgatott atmoszférába. Annyi bizonyos, hogy ezek a híradások és fenyegetések kísérő jelenségei a csehszlovák kérdés döntő stádiumba való érkezésének. Ma ül össze Prágában Benes elnöklété alatt a döntő jelentőségű államtanács, amely véglegesíti a kormány által készített nemzetiségi szabályzatot és fel-

hatalmazza a kormányt, hogy azt terjessze a nemzetiségek képviselői elé.

A csehszlovák kérdésnek a döntő fázisában Németországban és Csehszlovákiában egyaránt harci előkészületek jelei láthatók. A náci lapok ugyanakkor, amikor katonai mozgósítással vádolják Csehszlovákiát, különböző apró incidensek szításával is igyekeznek elterelni a figyelmet Németország felé. Különösen a csehszlovák légkört teremteti Csehszlovákia körüli és ebben a magatartásban bizonyos igyekezet látható későbbi fejlemények előzetes igazolására. Hogy Berlin mire készül — e pillanatban nem tudni. De kézenfekvő, hogy magatartása nagyon is célozatos és távolról sem veszélytelen, amit legelőkelőbbben az a tény bizonyít, hogy Henderson berlini angol nagykövete a szombati nap folyamán többször is megjelent a német külügyminisztériumban, hogy érdeklődjék bizonyos jelenségek iránt.

Csehszlovák csapatösszevonások voltak a német határnál?

A *Der Montag* című berlini napilap többek között a következőket írta szombati számában:

— Százak látták, hogy Waldenburg környékét csehszlovák katonaság szállta meg. Tankeretek és motorizált ütegek tanyáztak közvetlenül a német határ mentén. Hadgyakorlat nincs, tehát csak demonstrációs jellege lehet e csapatok kivonulásának. A német kormány provokációs tettet lát ebben. Hiába igyekszik *Hodza* miniszterelnök elvisselhetővé tenni az amugyis feszült Berlin-Prága viszonyt, ha megengedi, hogy a vezérkar az ő intencióival ellentétben önállóan intézkedjék.

Miután csehszlovák részről több ízben is megcáfolták a határmenti csapatösszevonásokról szóló berlini híreket, német távirati jelentés is megállapította, hogy vasárnapra visszavonták a csehszlovák őrszemeket a német határ mellől.

A prágai kormány és a cseh pártok között is egyre fokozódnak az ellentétek a különösen *Sramek* és a néppárt vezére elleni élesen *Hodza* engedékeny politikáját. A mai államtanács, amely *Benes* elnöklétével ül össze, minden bizonnyal eldönti ezt a belső csehszlovák vitát is és ez a döntés a *Hodza* kormány sorsára is messzesenő kihatással lehet. Egy pozsonyi lap máris tudni véli, hogy összetett parlamenti választások lesznek Csehszlovákiában.

A prágai kormány tervezte és a szudeták igényei

A párizsi és londoni sajtó is főleg a csehszlovák kérdéssel foglalkozik. A *Le Jour*

kénytelen volt egy tervezetet kidolgozni, amelyről azonban a kormány maga sem tudja, hogy a parlament elfogadja-e azt.

Londoni jelentés szerint Masaryk csehszlovák követ közölte az angol külügyi hivattal, hogy a nemzetiségi statutumok augusztus 21-ike előtt nem terjeszthetők a parlament elé. Ez a késedelem, hír szerint, elégedetlenséget keltett Londonban.

Még a hét folyamán megojtást nyer a kisebbségi kérdés

London, július 19. A *Daily Express* arról ír, hogy Halifax külügyminiszter párizsi látogatása során Phipps párizsi angol nagykövete társaságában Daladierrel és Bonnet-val a csehszlovák kérdéssel fog tárgyalni. A lap tudni véli, hogy az angol királyi pár látogatása idején fontos nyilatkozatot fog elhangzani az angol francia álláspontot illetően.

Prága, július 19. A cseh lapok tudni vélik, hogy a nemzetiségi kérdés e hét folyamán megoldást nyer, majd a törvényhozás két háza elé kerül. A szenátus csak szeptember végén fogja tárgyalni a kisebbségi statumot.

Őrizetbevették az oradeai Dacia menet- jegyiroda vezér- igazgatóját

Oradea, július 18. (Az Uj Kelet tud.) A váro társadalmi és pénzügyi körében egyaránt nagy szenzációt keltett az a hír, hogy dr. *Reményi Géza*, a Dacia Bankház és Menetjegyiroda vezérigazgatóját, megvesztegetés vádjával letartóztatták és elrendelték ellene a harmincnapos vizsgálati fogságot.

Dr. *Reményi* ellen már régen az a gyanú merült fel, hogy valutaitézkedéssel is foglalkozik. Néhány héttel ezelőtt a fővárosi Banca Nationala átiratban arról értesítette az oradeai postai igazgatót, hogy dr. *Reményi Géza* valutaitézkedéssel gyanúsított és ezért kísérjék figyelemmel a címére érkezett összes postai küldeményeket. Dr. *Reményi* tudomást szerzett a Banca Nationala átiratról és ettől fogva apósa, *Weisz Vilmos* címére küldette leveleit. Két nappal ezelőtt apósa címére levél érkezett. Mivel azonban az egyik postafőtisztviselő gyanusnak találta a borítékot, megtagadta a levél kiadását. *Reményi* dr. tudomást szerezve erről, a postai igazgatóságra sietett, ahol elmondotta, hogy a levél tartalma rávonatkozik és ezért kérte annak kiadását. Mikor a főtitviselő ezt megtagadta, huszezer lejt ajánlott fel a levél ellenében. A postafőtisztviselő szívesen elfogadta az ajánlatot és másnapra beszélt meg a levél kiadását. A tisztviselő időközben értesítette a rendőrséget, ahonnan a büntügyi osztály igazgatója jelent meg a megállapított időpontban és a szomszéd szobában várakozott dr. *Reményi*. Midőn a vezérigazgató észlalmazta a postafőtisztviselőt és huszezer lejt, a büntügyi igazgató megjelent a szobában és azonnal letartóztatta. Ugyancsak őrizetbe vette a rendőrség dr. *Reményi* apósa, *Weisz Vilmost* is. Dr. *Reményi* átadták az ügyészségnek és a vizsgálóbíró elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot. Dr. *Reményi* fellebbezése folytán a törvényszéki vádtanács hónapig foglalkozni a letartóztatás ügyével. Abban az esetben, ha a törvényszéki vádtanács a vizsgálóbíró megerősítette a letartóztatást és a vizsgálatifogságot, úgy dr. *Reményi* jogi képviselői kauciót fognak felajánlani a vezérigazgató szabadlábrahelyezése érdekében.

A köztársasági Spanyolország 181.500 négyzetkilométer terület felett rendelkezik

Madrid, július 18. A Havas madridi jelentése szerint két évi átász harc után a helyzetté a következő: a köztársasági Spanyolország 181.500 négyzetkilométernyi területet tart uralmában, tehát majdnem egyharmadát egész Spanyolország területének. Az 50 tartomány közül 9 teljesen köztársasági kézben van, 5 csak részben. A lakosság száma 8.500.000 fonyi. Egész Spanyolország lakosainak száma 23.000.000.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postala
peltitit in num.
No. 244716/829.
18. Telefon: 18
Havonta 110,
6vre 600, egész
fildre: Havon
télvire 12, eg
Hirdetések díjs
„UJ KELET”
banati szidőse
2. Ötletünk t
torrás megjelöl

AZ O

A kö
a sínios
szolja Már
alkármlyen
dőség is,
irányban e
Mária
mellét, az
Mária
számolnák

Öfelsége M
sánap érkeze
és Hortolome
Sinaiba. Az
sége II. Káro
Elisabeta kirá
királyné a c
állott kezelé
országba. AZ
Cernautiban
ban a Pellicca
királynét, kin
sánap éjsza
ságossá vált.
sai jelentése
következtében
rosszabbodott
dig 28, perce
kiadott jelen
ralyné állap
a vézés erő
mással 140
ként.

Az orvosol
natban várn
Mária király
ket és délut
ve lelkében,
Amikor Ő
hunytá szem
tüzték a fek
harang pan
hogy egy ne
teremtőhöz.

Miron C
tézett az or
és a követk
Dicsősége
Urban hétf
óra között.
időben szől
harangjait
tartsanak
veért

Az orszá
utolsó perc
Mária ki
erős véres
ereje fokoz
askodott a
olyan önr
tott lelke
áthatott pi
könnyes sz
A szobá
ragaimak i
évk közele
érkezett d
Jelen volt
után pár